24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1941
ФЕВРАЛЬ
26
ЮНКУН
47 (5762) №

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

КОЛХОЗ ЛАШИСЕМ ÇУРАКИНЕ ХАТĔР ПУЛЧЧĂР

Лашасем ĕрчетес ĕç колхоз хуçалăхĕнче пит те паллă вырăн йышăнса тăрать. Вăл ĕç халăх хуçалăхĕнче кăна мар, çĕршывăн оборона тĕрекĕ тĕлĕшĕнчен те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çавăнпа та çак ĕçре уйрăмăнах çирĕп йĕркеллĕх, пахалăх пулмалла.

Лашасем ĕрчетес пирки партин XVIII съезчĕ пирĕн умма пит те пысăк задачă лартрĕ: виççĕмĕш пятилеткăра лашасен хисепне 35 процента çитермелле. Колхозсенче лашасем ĕрчетес, вĕсене тĕрĕс пăхса усрас тата пĕлсе усă курас ĕçсем çак паха та ответлă задачăран тухса тăмалла.

Çакна шута илсе, Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обком бюровĕ 1940 çулти ноябрĕн 1-мĕшĕнче колхозсенче лаша ĕрчетекен специализациленĕ уйрăм бригадăсем тата лаша фермисем организацилесси çинчен ятарласа постановлени йышăнчĕç. Çак хаклă та усăллă ĕçе республикăри колхозсем нумайĕшĕ пархатарлăн тытăнчĕç.

Пăрачкав районĕнче 1940 çулти ноябрь уйăхĕччен лаша ĕрчетекен фермăсем мĕнпурĕ те виççĕ кăна пулнă. 1941 çулти январь уйăхĕнче 30 ферма шутланать. Специализациленĕ уйрăм бригадăсем вуншер.

Çĕрпӳ районĕнчи колхозсенче те вăл хисеп чылай ӳснĕ. Малтан 10 ферма кăна пулнă пулсан, халĕ—30. Уйрăм бригадăсем 83 пур.

Республикăра пĕтĕмпе 174 ферма, уйрăм бригадăсем 680 тунă. Хăшпĕр районсенче, сăмахран, Октябрьский, Сĕнтĕр, Ишлей, Элĕк, Етĕрне, Вăрмар тата Куславкка районĕсенче лаша фермисем тата уйрăм бригадăсем тăвас ĕç хăй тĕллĕн, самотекпа пулса пырать.

Лаша фермисемпе уйрăм бригадăсем тăвас ĕçĕн пĕлтерĕшĕ пысăк. Вăл тихасен хисепне ӳстерет çеç мар, тихасене пăхса ӳстерес ĕçĕн пахалăхне те, çапла вара лашасен пахалăхне те нумай ӳстерет. Тĕрĕс çырать Çĕрпӳ районĕнчи «Новая жизнь» колхозри лаша фермин заведующийĕ Карышев юлташ:

— Колхозсен хирĕсенче тракторсем, комбайнсем нумайланчĕç. Колхозра пур тĕрлĕ машинăсем те пур халĕ. Анчах вăл колхозра лаша кайра тăнине, унăн туртăм вăйĕ иккĕмĕш вырăна кайса тăнине пĕре те пĕлтермест. Колхоз ĕçĕ лашасăр пулма пултараймасть. Çакна шута илсе ĕçлетпĕр те эпир,—тет вăл.

Ахальтен мар унăн ферми—аван ĕçлекен лаша фермисен хисепĕнче тăрать. Ферма тунăранпа 184 тиха пăхса çитĕнтернĕ. Хăйсен ферминче пăхса çитĕнтернĕ лашасене ытти колхозсене сахал мар туянтарнă. Малтанхи вăхăтра кунта хăм пăрахнисем час-часах пулкаланă. Халĕ вăл сиенлĕхе пĕтĕмпех тĕп тунă. Хальхи вăхăтра фермăра 50 лаша, таса ăратлă рысаксем—14.

Йĕпреç районĕнчи Буденный ячĕпе тăракан колхозра та лашасене пăхас тĕлĕшпе паха пример кăтартаççĕ. Кунта лашасем чылаях шултра, ăратлă йăхран пулнисем. Лашасене, тихасене аван пăхаççĕ. Лашасене пăхма уйрăм бригада тунă. Конюхсем хăйсен ĕçне юратса тăваççĕ. Семенов, Волков, Ротников юлташсем çак ĕçре пĕр улшăнмасăр 4—5 çул ĕçлеççĕ.

Лашасем ĕрчетсе, вĕсен шутне нумайлатса, ăратне лайăхлатса пыракан колхозсен йышĕ тăтăшах ӳсет. Малта пыракан колхозсен руководителĕсем лашашăн хытă тăрăшаççĕ. Вĕсем пысăк, паха витесем туса лартнă. Конюхра ĕçлеме чи шанчăклă, ĕçе юратакан тата пĕлекен çынсене уйăрнă. Вĕсене час-часах улăштармаççĕ. Вĕсен лашисем яланах самăр, ĕçре çăмăл пыраççĕ. Кӳлмелли хатĕрсем те вĕсен кирек хăçан та йĕркеллĕ. Çавăнпа та вăл колхозсем ака-суха ĕçне вăхăтра, пысăк пахалăхпа ирттереççĕ, кун пек колхозсенче туртăм вăйне машина, трактор вăйĕпе çыхăнтарма пĕлеççĕ.

Анчах пур-ха урăхла ĕçлекенсем те. Лаша çине чунсăррăн пăхнă çĕрте йĕркелĕх çук вара. Конюхсене час-часах улăштараççĕ, вĕсене зоотехника пĕлĕвĕсене пама тăрăшмаççĕ, конюхсене ĕç кунĕ лартса панă чухне вĕсен ĕç пахалăхне хисепе илмеççĕ. Выльăх апачĕ çителĕклĕ пулсан та лашасем вĕсен имшер, вăйсăр. Выльăх апатне тирпейсĕр, пĕлмесĕр тыткалаççĕ, нумай тăккалаççĕ, тепĕр çĕрте унталла та кунталла тустараççĕ. Вĕсем лаша валли хăй вăхăтĕнче тутлă апат, ăшă вите хатĕрлесе хуриччен малтан чĕн чăпăркка туянма васкаççĕ. «Лашана чăпăркапа мар, сĕлĕпе хăвала! Тихасене лайăх пăх, лаша пуласси тихаранах паллă!»—тенине вĕсем хăлхана чикмеççĕ. Шел, анчах колхоз руководителĕсем хушшинче çак киревсĕр йăларан хăтăлман çынсем пур-ха.

«Валазар» колхозра (Красноармейский р.) лашасен витинче тирпейлĕх çук. Сивĕ, нӳрлĕ кунсенче лашасем шăнаççĕ. Вĕсем начарланса кайнă. Ултă кĕсререн тăваттăшĕ хăм пăрахнă. Райçĕрĕç пайĕ çак йĕркесĕрлĕхсем çинчен пĕлет пулсан та, кирлĕ мерăсем йышăнмасть.

Наратчакинчи (Октябрьский р.) «Красное Сормово» колхозра лашасене икĕ тĕрлĕ пăхаççĕ. Колхозăн 75 лаша. Вĕсене икĕ витене вырнаçтарнă: пĕринче (правлени çывăхĕнчи витере) — 25 лаша, тепринче, ял тулашĕнчи витере—ыттисем. Пĕринче (ял варринчи витере) лашасене лайăх пăхаççĕ, тепринче—начар. Ял тулашĕнчи вите те инçетрен пăхсан аван курăнать, анчах çывăха пырсан кунта хуçалăхлă алă сукки сисĕнет: кантăксем ваннă, шăтăксене питĕрмен. Лашасем айне улăм çителĕклĕ сармаççĕ, конюхсем витесене йĕркеллĕ тасатмаççĕ.

Чакăр ялсоветĕнчи (Шупашкар р.) Войков ячĕпе тăракан колхозра та лашасене пăхас ĕçе чысламаççĕ. Лашасене вăхăтра апат паманни, вăхăтра шăварманни, тасатманни, витене 3—4 кунта пĕрре кăна тасатни тата ытти çитменлĕхсем те нумай кунта. Çавăн пек тĕслĕхсем ытти колхозсенче те чылай-ха.

Паллах ĕнтĕ, вăл тĕслĕхсем колхоз руководителĕсем çав ĕçе куллен тĕрĕслесе пыманнинчен, вăл ĕçе хакламаннинчен килеççĕ.

Çуркунне çывхарса килет. Пур колхозсенче те лашасене çу вăхăтĕнче кӳлмелли хатĕрсем юсавлă, йĕркеллĕ тата ытлăн-çитлĕнех пулмалла. Анчах ик-виç лашапа пĕр урапа кăна тивекен колхозсем пур-ха халĕ те. Çитменнине вĕсен хисепĕ сахал мар. Акă, пĕр тĕслĕх. «Коммунизм» колхозра кашни ĕç лаши пуçнех пĕрер çуна тата пĕрер урапа пултăр тесен, 30 урапа, 30 çуна кирлĕ. Вĕсен халĕ мĕн пурĕ те 14 урапа тата 17 çуна кăна. Кӳлмелли хатĕрсем те—хăмăтсем, йĕнерчĕксем, тилхепесем пачах çителĕксĕр. Çавăн пекех «Единство», «Авангард революции» колхозсенче те транспорт хатĕрĕсем çитмеççĕ. Кунта виçĕ лаша пуçне пĕр урапа кăна тивет.

Чылай çĕрте лашасене таканламаççĕ. Тимĕрç лаççисем çителĕклĕ мар. Элĕк районĕнче 92 колхозра мĕн пурĕ те 21 тимĕрç лаççи кăна. Сĕнтĕр, Вăрнар, Калининский, Октябрьский районсенче виçĕ колхоз валли пĕр тимĕрç лаççи кăна тивет. Паллах ĕнтĕ, ку тĕслĕх те нумай колхозсенче лаша çине тимлĕн пăхманни çинчен каласа парать.

Лашасене пăхас ĕçе хакламаннине хирĕç татăклăнах кĕрешес пулать. Кашни колхозăн лашисем сывă, тĕреклĕ те вăйлă пулчăр.

Çуракине хатĕрленнĕ май, лашасене пăхас ĕçе халĕ уйрăмăнах лайăхлатни кирлĕ. Çавăнпа пĕрлех лаша кӳлмелли хатĕрсем, ялхуçалăх машинисем те хатĕр пулмалла, вĕсемсĕр ялхуçалăх ĕçĕнче лашапа çителĕклĕ усă курма çук.

Витесенче, лаша фермисенче конюхсен, специализациленĕ уйрăм бригадăсен зоотехника кăтартăвĕсене пурнăçлассишĕн çине тăрса кĕрешмелле. Çак ĕçре вĕсене тивĕçлĕн пулăшасси—зоотехниксен, ветврачсен хисеплĕ ĕçĕ пулса тăрать. Лашасене çуракине пур енчен те хатĕрлесе çитерме условисем пур: колхозсенче выльăх апачĕ çителĕклĕ, ĕçе юратакан тата пĕлекен кадрсем те сахал мар. Партипе совет тата çĕрĕç органĕсен задачи—çак условисемпе тĕплĕн усă курса, çак ĕç тавра колхоз активне анлăн хутшăнтарса, лашасене çуракине хатĕрлесе çитересси пулать. Çакна лайăх асра тытмалла: çуракине ăнăçлăн ирттересси лашасем вăйлă, мăнтăр, самăр пулнинчен нумай килет.

Грузин ССР Верховный Совечĕн юбилейлă сессийĕ

ТБИЛИСИ, февралĕн 24-мĕш. (ТАСС) Паян Государствăн Палиашвили ячĕпе тăракан Ленин орденлĕ оперăпа балет театрĕнче, Грузире совет влаçĕ 20 çул тултарнă ятпа, Грузин ССР Верховный Совечĕн юбилейлă сессийĕ уçăлнă. Сессире — Тбилисири предприятисенчи стахановецсем, совет наукин, искусствин малта пыракан çынниссем, грузин халăхĕн уявне килнĕ тăванлă республикăсен делегацийĕсем.

Сессине Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ Кочламазашвили юлташ уçнă. Калама çук пысăк çĕкленӳпе хавхаланса, Сталин юлташпа пĕрле ЦК ВКП(б) Политбюроне, çавăн пекех Тимошенко юлташа хисеплĕ президиума суйланă.

Грузин ССР Совнаркомĕн Председателĕ Бакрадзе юлташ пысăк доклад тунă.

Пысăк хавхаланупа алă çупа-çупа, Сталин, Молотов, Калинин, Берия юлташсем патне саламсем янă.

Грузин ССР 20 çул тултарни

Февралĕн 25-мĕшĕнче Грузин ССР 20 çул тултарнă май РСФСР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ Грузири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕ, Грузин ССР Верховный Совечĕн Президиумĕ тата Грузин ССР Совнаркомĕ патне салам янă. Грузире совет влаçĕ туса хунăранпа 20 çул тултарнă ятпа Грузин СС Республикинчи рабочисене, колхозниксене тата интеллигенцине хĕрӳллĕн сывлăх сунса саламланă.

РСФСР Верховный Совечĕн Президиумĕ Грузин ССР Верховный Совечĕн Президиумĕ патне салам янă.

(ТАСС).

Грузири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитетне

Грузин ССР Верховный Совечĕн Президиумне

Грузин ССР Халăх Комиссарĕсен Советне

Грузире совет влаçĕ туса хунăранпа çирĕм çул тултарнă май Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕ тата ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ Грузин СС Республикинчи рабочисене, колхозниксене тата интеллигенцине хĕрӳллĕн саламлаççĕ.

Çирĕм çул каялла Грузири рабочисемпе хресченсем, вырăс халăхĕ тăванла пулăшнипе грузинсен буржуаллă-националистла, меньшевикла правительствине сирпĕтсе антарса Грузире Совет влаçĕ туса хучĕç. Грузин рабочийĕсемпе хресченĕсем грузин халăхĕн чи хаяр тăшманĕсене—меньшевиксене хирĕç хаяррăн кĕрешсе пырса Грузире Совет влаçĕ туса хучĕç тата ăна çирĕплетсе пычĕç, çав тăшмансем Грузирен Европăри империализмăн колонийĕ тата Совет влаçне хирĕç кĕрешмелли тĕрек туса хучĕç, грузин халăхне вара çав тăшмансем империализм чуралăхне кĕртсе ӳкерчĕç. Грузин меньшевикĕсем хуçаланса пурăннине пула Грузине вилĕм шăтăкĕ патнех илсе çитернĕ пулнă.

Совет влаçĕ вăхăтĕнче çирĕм çул хушшинче, большевиксен партийĕ ертсе пынипе, Грузири ĕççыннисем хăйсен çĕршывне хуçалăхпа культура тĕлĕшĕнчен чечеклентерсе ячĕç. Ленинла-сталинла наци политикине пĕр пăркаланмасăр пурнăçа кĕртсе пынине пула сурмаколони пулнă Грузия аслă ССР Союзĕн малта пыракан Советлă Социализмлă Республикисенчен пĕри пулса тăчĕ. Совет влаçĕ вăхăтĕнче машинăсем тăвакан, сайра тĕл пулакан металсем тупакан, пиравăр, апат-çимĕç промышленноçĕсене тата социализмла индустрин ытти отраçлисене туса хунă, нефть продуктисем ĕçлесе кăларакан, марганец тата çĕркăмрăк промышленноçĕсене реконструкциленĕ. Промышленноçăн çĕршер предприятийĕсене: ферросплавсен заводне, авторемонтнăй тата нефтеперегоннăй заводсене, трикотаж комбинатне, атă-пушмак фабрикине, пурçăн комбинатне, сукно фабрикине, хут комбинатне тата ытти предприятисене туса лартнă.

1913 çултипе танлаштарсан шултра промышленность продукцийĕ 26 хут ӳсрĕ. ЗАГЭС, Рионгэс, Ачгэс, Ткварчелгэс гидроэлектростанцийĕсене туса лартнă. Совет влаçĕ вăхăтĕнче Грузире тунă электростанцисем 1913 çултинчен 37,5 хут ытларах электроэнерги туса кăлараççĕ.

Грузири ĕççыннисем ялхуçалăхĕнче калама çук чаплă çитĕнӳсем турĕç. Хресчен хуçалăхĕсенчен 94 проценчĕ колхозсене пĕрлешнĕ. Грузири колхозсемпе совхозсен çитĕнĕвĕсем пысăк пахалăхлă специальнăй техникăллă культурăсем акса тăвас, чей, цитрус йывăççисен çимĕçĕсем, табак, виноград лартса ӳстерес ĕçре уйрăмăнах пысăк. 1913 çултипе танлаштарсан чей плантацийĕсен лаптăкĕ 55 хут, чей сулçисене пухса илесси 94 хут ӳсрĕ. Революциччен цитрус йывăççисем лартнă лаптăк 500 гектартан иртмен пулсан, хальхи вăхăтра çав лаптăк 25.000 гектара яхăн шутланать. 1940 çулта Грузин ССР колхозĕсемпе совхозĕсем çĕршыва мандаринсем, апельсинсем, лимонсем 400 миллион штука ытла пачĕç. Виноград лартса ӳстерес тата эрех тăвас ĕç чылай аталаннă. Совет влаçĕ вăхăтĕнче ирригациллĕ-мелиоративлă мероприятисем туса ирттернине пула Грузире шăварса тăракан çĕрсен лаптăкĕ виçĕ хута яхăнах ӳсрĕ, Колхида айлăмне типĕтес ĕçе пысăккăн сарса янă. Республикăри колхозсенче выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси ăнăçлăн аталанса пырать.

Совет влаçĕ грузин халăхĕн социализмлă культурине пур енĕпе те ирĕклĕн аталанса пыма майсем туса пачĕ. Культурăпа образовани тĕлĕшĕнчен Грузин ССР малта пыракан республика шутланать. Революциччен Грузире аслă вĕренӳ заведенийĕсем пĕрре те пулман. Хальхи вăхăтра Грузин СС Республикинче аслă вĕренӳ заведенийĕсем 21, вĕсенче рабочисен, колхозниксен тата интеллигенцин ачисем 21 пин çын ытла вĕренеççĕ. Грузин халăх интеллигенцийĕн нумай йышлă кадрĕсем ӳссе çитĕнчĕç.

Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕ тата ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ çакна çирĕппĕн шанса тăраççĕ: Грузин ССР ĕççыннийĕсем Ленин—Сталин партийĕн ялавĕ айĕнче пырса промышленноçпа ялхуçалăхĕн мĕнпур отраçлисене çĕнĕрен çĕклентерсе ярассишĕн, ĕç дисциплинине çирĕплетессишĕн тата ĕç тухăçлăхне ӳстерессишĕн, грузин халăхĕн социализмлă культурине малалла чечеклентерсе пырассишĕн малашне те большевикла тимлĕхпе тата вăй-хăватпа ырми-канми кĕрешĕç.

ВКП(б) Центральный Комитечĕ.
ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ.

Грузин ССР Верховный Совечĕн Президиумне

Грузире Совет влаçĕ туса хунăранпа çирĕм çул тултарнă май, СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ Грузин Советлă Социализмлă Республикинчи рабочисене, колхозниксене, интеллигенципе, мĕнпур ĕççыннисене сывлăх сунса саламлать.

Çирĕм çул каярах, коммунистла парти тата унăн мухтавлă ывăлĕсем — Орджоникидзепе Киров юлташсем ертсе пынипе, Хĕрлĕ Çар пулăшнипе, Грузири рабочисемпе хресченсем меньшевиксен сутăнчăк, контрреволюциллĕ правительствине сирпĕтсе пăрахса Совет влаçĕ туса хучĕç.

Грузире социализмлă революци çĕнтерни Закавказье федерацине туса йĕркелеме тĕреклĕ никĕс пулса тăнă, çак федераци Закавказьери халăхсем пĕр-пĕрне шанмалла тăвас, Закавказьери советлă республикăсен хуçалăхпа çар вăйĕсене пĕрлештерес тĕлĕшпе унти халăхсем туслăн ĕçлесе пымалла тăвас ĕçре историллĕ питех те пысăк вырăн йышăнса тăчĕ.

Ленинла-сталинла наци политикине çирĕппĕн пурнăça кĕртсе пынипе, буржуаллă национализмăн мĕнпур йышши ĕçĕсене хирĕç пĕр хĕрхенмесĕр кĕрешсе пырса, Грузири ĕççыннисем хуçалăхпа культура строительствин пур ĕçĕсенче те калама çук пысăк çитĕнӳсем турĕç. Сталинла пятилеткăсен çулĕсенче Грузи территорийĕ çинче машиностроени, нефть, металлурги, çĕркăмрăк промышленноçĕн отраçлисене туса хунă. Çĕнĕ техника бази çинче тĕнчери питех те пуян марганецлă Чиатурти вырăнсене анлă масштабсемпе ĕçе ярса пыраççĕ, çакă вăл ССР Союзĕн металлурги промышленноçĕшĕн питех те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Апат-çимĕçпе çăмăл промышленность анлăн вăйланса кайнă.

Социализмлă ялхуçалăхĕн пур отраçлисенче те пысăк çитĕнӳсем тунă. Ялхуçалăхĕн чи çĕнĕ техникипе пуянланнă Грузири колхозсемпе совхозсем чей, хаклă цитрус тата субтропика культурисене анлăн сарса ячĕç. Виноград, пурçăн тата табак тăвас ĕç ăнăçлăн аталанса пырать. Колхида айлăмне типĕтни Грузири ялхуçалăхĕ валли промышленность ĕçĕнче пысăк та паха вырăна йышăнса тăракан субтропикăллă хаклă культурăсене малалла сарса пыма анлă майсем уçса парать.

Промышленноçпа ялхуçалăхĕнче тунă çитĕнӳсем ĕççыннисен материаллă пурнăç ырлăхне пĕрмаях ӳстерсе пыма май пачĕç. Грузире наукăпа искусство пур енчен те вăйланса пынине, нациллĕ интеллигенци кадрĕсем ӳссе пынине Грузин ССР Наукăсен Академине туса хуни уççăн кăтартса парать.

СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ çакна йăлтах шанса тăрать: Грузири ĕççыннисем хуçалăхпа культурăна малалла хăпартса пырассишĕн, çĕршыв оборонин хăватне çирĕплетессишĕн малашне те çавăн пекех ăнăçлăн кĕрешĕç тата коммунистла партипе Сталин юлташ ертсе пынипе Совет Союзĕнчи мĕнпур халăхсемпе пĕрле коммунизм патне илсе пыракан çулпа малалла кайса пырĕç.

СССР Верховный Совет Президиумĕн
Председателĕ М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн
Секретарĕ А. ГОРКИН.

Грузин СС Республикинчи промышленноçра, ялхуçалăхĕнче, наукăра тата искусствăра малта пыракансене наградăлани

СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ кăларнă Указпа — Грузин Советлă Социализмлă Республики 20 çул тултарнă май промышленноçа, ялхуçалăхне, наукăна тата искусствăна аталантарса вăйлатас ĕçре тунă çитĕнӳсемшĕн Грузин СС Республикинчи промышленноçра, ялхуçалăхĕнче, наукăра тата искусствăра малта пыракансене 595 çынна ССР Союзĕн орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăланă.

Ленин орденĕпе 38 çынна наградăланă, Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденĕпе — 92 çынна, «Знак Почета» орденĕпе — 136 çынна.

«За трудовую доблесть» медальпе 155 çынна наградăланă, «За трудовое отличие» медальпе — 174 çынна.

(ТАСС).

ССР Союзĕпе Швейцари хушшинче таварçавăрнăшĕ çинчен тунă килĕшӳ

1941 çулти февралĕн 24-мĕшĕнче Мускав хулинче ССР Союзĕпе Швейцари хушшинче таварçавăрнăшĕ çинчен килĕшӳ тунă.

Швейцария ССР Союзне станоксем, электрооборудовани, турбинăсем, генераторсем, электромоторсем, пăс хуранĕсем, гидравлически прессем, тĕрĕс ĕçлекен приборсем т. ыт те тăрататать.

Çак таварсем вырăнне ССР Союзĕ Швейцарине тĕштырă продукцисем, лесоматериалсем, нефтепродуктсем, çĕркăмрăк тата ытти таварсем тăрататать

Килĕшӳ ĕçе кĕнĕ хыççăн пирвайхи çул хушшинче ССР Союзĕпе Швейцари хушшинчи таварçавăрнăшĕ 112,4 миллион франк чухлĕ пулать, килĕшӳн иккĕмĕш çулĕнче — икĕ енĕнчен те 150-шар миллион франк.

Килĕшӳ, ăна СССР Правительствипе Швейцари Правительстви ырланă хыççăн вăй илет.

Совет Союзĕ енчен килĕшӳ çине Тулашри Суту-илӳ Халăх Комиссарĕ А. И. Микоян юлташ алă пуснă, Швейцари енчен — Швейцарин Суту-илӳ Делегацийĕн Председателĕ г-н Г. Эбрард. (ТАСС).

Швейцарин Суту-илӳ Делегацийĕ Мускавран тухса кайнă

Кăçалхи февралĕн 24-мĕшĕнче Швейцарин Суту-илӳ Делегацийĕ г-н доктор Эбрардпа пĕрле Мускавран тухса кайнă.

Белорусски вокзалта Делегацине ăсатса янă: ССР Союзĕн Германири торгпречĕн заместителĕ И. С. Кормилицын, Наркомвнешторгăн Протокольнăй чаçĕн Начальникĕ С. А. Шивков юлташ, Наркомвнешторг референчĕсем Я. С. Щур тата А. А. Новиков юлташсем. (ТАСС).

* * *

Хĕрлĕ Çарăн начальствующий, рядовой составне тата граждăнла учреждениесен работникĕсене наградăлани

СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ кăларнă Указпа — Тăван çĕршыв оборонин хăватне çирĕплетес тĕлĕшпе Правительство панă заданисене кăтартуллăн пурнăçа кĕртнĕшĕн Хĕрлĕ Çарăн начальствующий, рядовой составĕнчи çынсене тата граждăнла учрежденисен работникĕсене 213 çынна наградăланă.

Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденĕпе 33 çынна наградăланă, Хĕрлĕ Çăлтăр орденĕпе — 2 çынна, «Знак Почета» орденĕпе — 76 çынна.

«За трудовую доблесть» медальпе 97 çынна наградăланă. (ТАСС).

* * *

Хĕрлĕ Çар XXIII çул тултарнă ятпа пулса иртнĕ кроса 33040 комсомолец хутшăннă

ГТО значокĕн нормисене 26.790 çын панă

Хĕрлĕ Çар XXIII çул тултарнă ятпа пулса иртнĕ йĕлтĕрлĕ кросс февралĕн 23-мĕшĕнче вĕçленчĕ. Комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросĕ Чăваш республикинче калама çук пысăк çĕкленӳпе пулса иртрĕ.

Комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросне ирттерес тĕлĕшпе ĕçлекен ВЛКСМ Обкомĕ çумĕнчи Оркомитет кросăн малтанхи итогĕсене туса тухрĕ.

Февралĕн 2-мĕшĕнчен пуçласа 23-мĕшне çитиччен кроса пĕтĕмпе 33.040 комсомолец хутшăннă, вĕсенчен ГТО нормисене 26.790 çын панă.

Кроса хатĕрленнĕ тата ирттернĕ вăхăтра республикăра çĕршер походсем, ăмăртусем, вылазкăсем т. ыт. туса ирттернĕ, çав походсемпе ăмăртусене çамрăксем йышлăн хутшăннă. Кросс вуншар пин комсомолецсемпе комсомолкăсене физкультура ĕçне явăçтарчĕ. Кросс комсомол организацийĕсенче çарпа физкультура тĕлĕшĕнчи пĕтĕм ĕçе лайăхлатса ямалли калама çук пысăк май пулса тăчĕ. Комсомолăн нумай районсенчи организацийĕсемпе пуçламĕш организацийĕсем кроса лайăх ирттерчĕç, мĕнпур комсомолецсене кроса хутшăнтарчĕç.

Февралĕн 25-мĕшĕнчен пуçласа мартăн 2-мĕшне çитиччен районсенче комсомол активĕсем пулса иртеççĕ, вĕсенче комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросĕн итогĕсене сӳтсе яваççĕ.

ВЛКСМ Обкомĕ çак кунсенчех кросăн итогĕсене туса тухса, кросра мала тухнă чи лайăх районсене ВЛКСМ Обкомĕн тата физкультурăпа спорт ĕçĕсен Комитечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне памалла тăвать.

Комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросне ирттернĕ чухне уйрăмах палăрса тăнă чи лайăх комсомолецсене, комсомолкăсене тата физкультурниксене ВЛКСМ Обкомĕн тата физкультурăпа спорт ĕçĕсен Комитечĕн грамотисемпе наградăлаççĕ.

ВЛКСМ Обкомĕн кросра мала тухнă чи лайăх комсомолецсене «Активист комсомольского кросса» значокпа наградăлассси çинчен ВЛКСМ Центральный Комитечĕ умне ходатайство тăратать.

Оркомитет председателĕ — ВЛКСМ Чăваш Обкомĕн секретарĕ

Д. ПАРОЯТНИКОВ.

Осоавиахимовецсем—йĕлтĕрсем çине!

Февралĕн 25-мĕшĕнче пирĕн çĕршыври хуласемпе ялсенче Осоавиахим-Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ XXIII çул тултарнă ятпа ирттерекен çарти пек йĕлтĕрлĕ ăмăртусем — Пĕтĕм Союзри командăллă ăмăртусем —пуçланчĕç. СССР Осоавиахим Центральный Совечĕн председателĕ авиаци генерал-майорĕ П. П. Кобелев ТАСС сотрудникĕпе калаçнă чухне çапла пĕлтернĕ:

— Кăçалхи хĕлле миллиона яхăн осоавиахимовецсем йĕлтĕрпе çӳреме, йĕлтĕр çинчен анмасăрах çапăçу ĕçĕсене тума вĕренчĕç. Осоавиахимăн Мускаври, Воронежри, Смоленскри организацийĕсем тата ыттисем те хĕллехи лагерьсем уçнă, канмалли кунсенче çав лагерьсене обществăн учебнăй отрячĕсем пыраççĕ, вĕсем çапăçу обстановки патне çывхартнă условисенче çар ĕçне вĕренеççĕ. Палаткăсенче, фанерăран тунă пӳртсенче е вăрмансенче çĕр каçса, отрядсем Хĕрлĕ Çар уставĕсемпе наставленийĕсем тăрăх çарпа тактикăллă занятисем ирттереççĕ. Общество членĕсем йĕлтĕрсем çинче военизированнăй пысăк походсем тăваççĕ.

Осоавиахимовецсем йĕлтĕрлĕ боецăн пирвайхи ĕçĕсене вĕреннин итогĕсене тăвакан çак ăмăртусем профсоюзпа комсомол кросĕсенчен хăйсен военно-прикладнăй характерĕпе уйăрăлса тăраççĕ.

Çарти пек йĕлтĕрлĕ ăмăртусен участникĕсем 4 категори çине пайланаççĕ. Пĕрремĕш категори — снайперла мăшăрсем. Маскировка халачĕсем тăхăнса, çарти пек снаряжени илсе, вĕсем тикĕс мар вырăнсем тăрăх 10 километрлă дистанцине (вăл шутран 500 метрне противогаз тăхăнса) йĕлтĕрпе чупса тухаççĕ, чăрмавсем урлă каçаççĕ, окоп çине гранатăсем ывăтаççĕ, юлашкинчен вара боевой винтовкăсенчен переççĕ. Иккĕмĕш категори — вунă парашютистран, иккĕмĕш ступеньри ворошиловла стрелоксенчен е юланутçăсенчен тăракан вунă çынлă командăсем. Вĕсем 10 километрлă военизированнăй поход тăваççĕ, пĕчĕк калибрлă пăшалтан переççĕ. Виççĕмĕш категорине 10 çынлă командăсем кĕреççĕ, командăсенче пĕрремĕш ступеньри ворошиловла стрелоксен е ворошиловла юланутçăсен нормисене панă е вĕсене паракан осоавиахимовецсем, учлетсем тата планеристсем пулаççĕ. Ăмăртусен участникĕсен тăваттăмĕш категорийĕ — иккĕмĕш ступеньри ПВХО е ГСО нормисене панă 10-шар хĕрарăмран — общество членĕсенчен тăракан командăсем. Вĕсем йĕлтĕрпе 5 километрлă поход тăваççĕ. (вăл шутран 500 метр хушшине противогазсем тăхăнса ирteççĕ).

Çарти пек йĕлтĕрлĕ вĕренӳ ĕçĕнчи çак ăмăртусене кăтартуллăн ирттерессси — Осоавиахимăн кашни организацийĕн чыслă ĕçĕ пулса тăрать.

(ТАСС).

* * *

Уявлă Тбилисире

ТБИЛИСИ. Грузи столици праçник тумĕпе капăрланнă. Çуртсен фасачĕсем çинче—хĕрлĕ ялавсем, партипе правительство руководителĕсен портречĕсем, Грузире совет влаçĕ туса хунăранпа çирĕм çул тултарнă ятпа çырса çакнă лозунгсемпе саламсем.

Грузин халăхĕн уявне нумай хăнасем—Украина, Молдави, Азербайджан, Армени, Эстони, Узбек, Литва, Латви республикисемпе ытти республикăсен делегацийĕсем пынă.

Тбилисире Грузири художниксен произведенийĕсен юбилейлă выставки уçăлнă.

Сменăра 15 норма ытла

ЧИСТЯКОВО (Сталино облаçĕ). «Чистяков-антрацит» тресчĕн «Красная звезда» шахтинчи навалоотбойщик Сергеев февралĕн 20-мĕшĕнче 244 тонна кăмрăк кăларнă — нормăна 1.545 процент тултарнă. Смена вăхăтĕнче Сергеев 820 тенкĕ ĕçлесе илнĕ.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Партбюро ĕçĕсем

Пуçламĕш парторганизацин коллективне ертсе пыракан орган—партбюро пулса тăрать. Вăл партиллĕ ĕçе куллен туса пырать. Парторганизацине ертсе пырас ĕçре партбюрон кашни членĕ çине пысăк та ответлă ĕç хунă.

Чăвашсен ялхуçалăх институтĕнчи партбюро пиллĕк члентан тăрать, вăл пĕр çулталăка яхăн ĕçлет ĕнтĕ. Çиелтен пăхсан кунта ĕçсем пурте йĕркеллĕ пек курăнать: партбюро ларăвĕсем йĕркеллĕ пулса иртессĕ, партиллĕ ĕçĕн нумай тĕрлĕ ыйтăвĕсене сӳтсе-явассĕ. Анчах та партбюро ĕçĕнче пысăк çитменлĕхсем нумай. Партбюрон хăшпĕр членĕсене парторганизацине ертсе пырас ĕçе активлăн хутшăнтарман. Обязанноçсене тĕрĕс валеçмен пирки, партбюрон хăшпĕр членĕсен яланлăх порученисем çук.

Партбюро ларăвĕсене хатĕрленмесĕрех ирттернисем пулассĕ, пĕтĕмĕшлĕ ыйтусене сӳтсе-явассĕ те, нимĕн çинчен каламан решенисем йышăнассĕ. Çапла, обществăллă организацисен ĕçĕсем çинчен икĕ хутчен ыйту лартса сӳтсе-явнă, анчах та обществăллă организацисем мĕншĕн начар ĕçленин сăлтавне тупса палăртман, ĕçе лайăхлатмалли конкретлă çул кăтартса паман.

Партбюрон юлашки вăхăтра пулнă ларăвĕсенчен пĕринче суйлав участокĕнче агитациллĕ ĕç мĕнле тăни çинчен агитколлектив руководителĕн Андреев юлташăн докладне итленĕ те çакăн пек решени йышăннă:

1. «Список подбора агитаторов утвердить.
2. Предложить партбюро (?!) разработать план проведения агитационно-массовой работы в учхозе и наметить конкретных лиц для проведения докладов и лекций.
3. Предложить тов. Андрееву для проверки начала работы агитаторов привлекать актив и в особенности работников кафедры марксизма-ленинизма.
4. Тов. Соколовой поставить вопрос на бюро о развертывании работы среди технических служащих».

Çак решени вăл агитколлектив ĕçне лайăхлатма нимĕн чухлĕ те пулăшмасть. Мĕншĕн тесен, ку решени нимĕн çинчен те конкретлăн каламасть. Ку вăл ыйтăва партбюро ларуне нимĕн хатĕрленмесĕр лартнинчен килет.

Коммунистсен пухăвĕсене те тивĕçлипе хатĕрленмесĕр ирттернисем пур. Партбюро членĕсем коммунистсен пухăвĕсенче сӳтсе-явмалли ыйтусене хатĕрлес ĕçе çителĕксĕр хутшăнассĕ. Сăмахран, иртнĕ çулти октябрĕн 29-мĕшĕнче коммунистсемпе комсомолецсенчен член укçи пухасси мĕнле тăни çинчен коммунистсен пухăвĕнче сӳтсе-явнă. Пуху «член укçи пухас ĕçре устава тата инструкцине пăсни çук» тесе палăртнă та, «асра тытас» тесе йышăннă.

Анчах та член укçи пухас, уйрăмăнах комсомолецсенчен член укçи пухас ĕçре çитменлĕхсем пулнă. Çак пуху хыççăн чылай комсомолецсем ноябрьпе декабрь уйăхĕсенче икшер, виçшер тата тăватшар уйăхшăн член укçи тӳленĕ. Комсомолец Коршунов нимĕн сăлтавсăрах виçĕ уйăх хушши член укçи тӳлемен. Анчах та çак ыйтăва комсомолецсен пухăвĕнче сӳтсе-явмасăрах Коршуновран член укçи илнĕ. Çапла ĕнтĕ, коммунистсен пухăвĕ ĕç чăннипе мĕнле тăнине пĕлмесĕрех решени йышăннă. Çак ыйтăва коммунистсен пухăвĕнче лартнă чухне партбюрон пĕр членĕ те хутшăнса ĕçлемен.

Йышăннă решенисене тĕрĕслесе тăмалла. Анчах та ялхуçалăх институтĕнчи парторганизаци партбюро йышăннă решенисене тĕрĕслесе тăрассине кирлĕ пек организацилемен, çак ĕçе партбюро членĕсене тата рядовой коммунистсене хутшăнтармассĕ. Партбюро секретарĕ Соколова юлташ йышăннă решенисене пурнăçа кĕртни çинчен коммунистсен пухăвĕнче тăтăшах доклад туса памасть. Çакна пула партбюро тата пуху йышăннă решенисем пурнăçа кĕмесĕр юлассĕ.

Партбюро студентсем тата преподавательсем хушшинче воспитани ĕçне, оборонăпа физкультура ĕçне çителĕксĕр туса пырать. Осоавиахим членĕсен учебнăй подразделенинче занятисем йĕркеллĕ пулса пымассĕ. Тĕрлĕ кружоксем начар ĕçлессĕ. Сăмахран, радиокружокра 25 студент шутланать, занятисене 5—6 çын кăна çӳрет.

Студентсем хушшинче çителĕксĕр ĕçлени вĕренӳре лайăх курăнса тăрать. Хĕллехи экзаменсем хыççăн аттестаци паман отметкăсем 40 тата çителĕксĕр тесе панисем 33 пулнă.

Çак кунсенче ялхуçалăх институтĕнчи партбюро ĕçĕсем çинчен ВКП(б) горком бюровĕн ларăвĕнче ыйту тăчĕ. Горком бюровĕ партбюро ĕçне лайăхлатма, партбюрон кашни членне ĕçе хутшăнтарма, пухусене тĕплĕн хатĕрленсе ирттерме, йышăннă решенисене пурнăçланине тĕрĕслесе тăма, институтра партиллĕ-массăллă ĕçе вăйлатма хушса хăварчĕ.

В. КАРЗАНОВ.

ВКП(б) Шупашкар горкомĕн инструкторĕ.

Куллен вĕренсе пыни кирлĕ

СОВЕТСКОЕ. «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ» тухнăранпа чылай вăхăт иртрĕ. Коммунистсем, совет тата хуçалăх организацийĕсен ертсе пырас ĕçри кадрĕсем марксизм-ленинизм теорине вĕренсе алла илес тĕлĕшпе паха ĕçсем турĕç. Ертсе пыракан кадрсем хăйсем теори тĕлĕшĕнчен кая юлса пынине хăвăрт пĕтерме тытăнчĕç.

Ваçкасси ялсоветĕнче ертсе пыракан кадрсем 16 çын шутланассĕ. Вĕсенчен 8 çын «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» учебник тăрăх харпăрхăй тĕллĕн, 5 çын кружокра вĕренессĕ. Парти райкомĕн агитаципе пропаганда отделĕ туса ирттерекен лекцисемпе консультацисене ертсе пыракан работниксенчен 8 çын питĕ йĕркеллĕ çӳрессĕ.

Я. Кузьмин юлташ Ваçкасси ялсоветĕнче финанс агенчĕ пулса ĕçлет. Вăл «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕн» 12-мĕш сыпăкне вĕренет. Кашни сыпăк тăрăх конспект çырнă. Кузьмин юлташ парти историне вĕренсе пынă вăхăтра В. И. Ленинăн «Что такое «друзья народа» и как они воюют против социал-демократов?», «Шаг вперед, два шага назад» тата ытти произведенисене вуланă. Я. Кузьмин юлташ нумай пулмасть Хĕрлĕ Çартан килнĕ, унтах ВКП(б) ретне кĕнĕ. Халĕ финанс агенчĕ пулса ĕçлет. Укçа-тенкĕ пухмалли пĕрремĕш квартал планне 70 процент тултарнă. Ялсовечĕ укçа-тенкĕ пухассипе малти вырăнта пырать.

Н. Гаврилова юлташ «Ильич» колхоз председателĕ пулса ĕçлет. Вăл хутла начар пĕлнĕ май, «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренме кружока çӳрет. Кружокра 11-мĕш сыпăка вĕренсе пĕтерет. Вăл райком ирттерекен лекцисемпе консультацисене йĕркеллĕ çӳрет. Вĕреннине практикăллă ĕçсемпе çыхăнтарса пырать. Колхоз çуракине хатĕр, плугсем юсавлă, вăрлăхсене сортланă. Çакăн пекех Леонтьев, Илларионов тата Михайлов коммунистсем те парти историне харпăрхăй тĕллĕн тăрăшса вĕренессĕ.

Анчах та, Ваçкасси ялсоветĕнчи активăн «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренес ĕçре пысăк çитменлĕхсем те пур-ха. Активăн пĕр пайĕ марксизм-ленинизм теорине вĕренет пулсан, тепĕр пайĕ вĕренме тытăнман. Вулав çурт заведующийĕ Егоров юлташ «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕн» пĕрремĕш сыпăкне çеç вулама тытăннă. Çавăн пекех акушерка Тихонова, А. Филиппова юлташсем те парти историне вĕренме тытăнман.

ШУМИЛОВ.

Кружокран вĕренсе тухрĕç

ВКП(б) Шăмăршă райкомĕ 1939 çулти декабрь уйăхĕнче, Палтийĕнчи пуçламĕш парторганизаци ыйтнипе, çамрăк коммунистсемпе комсомолецсем валли «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» кĕçĕн звенопа вĕренме кружок организацилерĕ. Кружок ĕçлеме пуçланăранпа пурĕ 33 заняти пулчĕ. Занятисем яланах юлташла калаçу никĕсĕ çинче пулса иртрĕç.

Чăн та, малтанхи вăхăтра кружок ĕçĕнче йывăрлăхсемпе чăрмавсем те пулчĕç. Хăшпĕр юлташсем занятисене йĕркеллĕ çӳремесчĕç. Киле панă заданисене тĕплĕн тумасчĕç, конспект çырма пултараканнисем те хатĕрленсе пымасчĕç. Çавна пула ыйтусене сӳтсе-явнă чухне тухса калаçакансем çукчĕ. Паллах ĕнтĕ, ку вăл кружок ĕçĕнчи пысăк чăрмав пулнă.

Занятисене хатĕрленсе пыман е вĕренме çӳремен юлташсем çинчен пуçламĕш парторганизаци пухăвĕнче ик-виç хут сӳтсе-яврĕç тата вĕсене кăтартусем парса хăварчĕç. Çакăн хыççăн кружок ĕçĕ чылай аванланчĕ.

Кружокра «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕреннисĕр пуçне, партипе правительство йышăннă постановленисем çинчен каласа ăнлантарнă. Вĕренекенсем лекцисем итлеме яланах çӳрерĕç. Çав вăхăтрах тата кружокра вĕренекен юлташсем пурте агитаторсем пулса ĕçлессĕ.

Стратилатова тата Антонов юлташсем уйрăмах тăрăшса вĕренчĕç. Вĕсем ытти юлташсене те яланах пулăшса пычĕç.

Февралĕн 11-мĕшĕнче кружок хăйĕн ĕçĕсене вĕçлерĕ. Парти историне кружокра вĕренсе пĕтернисем — Стратилатова, Антонов, Борисова т. ыт. юлташсем малалла вĕренме пулчĕç. Парткабинет пире малашне те пулăшса пыни кирлĕ, терĕç вĕсем.

А. И. МАТВЕЕВ.

Комсомолецсем колхоз производствинче

Энтриялĕнчи (Шăхасан р.) «Герой» колхозри комсомол пуçламĕш организацийĕ колхозниксемпе колхозницăсем хушшинче кăçал вăтам шутпа кашни гектартан çĕр пăтран кая мар тĕштырă туса илессишĕн социализмлă ăмăртăва пуçарса, ертсе пырать. Комсомолецсем пуçарнипе вырăнти удобренисене пухса, вĕсене тĕрĕс сыхласа усрассине организациленĕ. Çак ĕçре комсомолецсем хăйсем активлăн хутшăнса ĕçлессĕ. Иртнĕ кунсенче кăна вĕсем 20 центнер тĕрлĕрен удобрени пухнă.

Уйра юр тытас, вăрлăхсене сортласа тасатас тата ялхуçалăх машинисене юсас ĕçсенче те комсомолецсем паха тĕслĕхсем кăтартассĕ. **В. Яковлев.**

Лекцисемпе докладсем тăтăшах ирттерессĕ

Çĕрпӳри педучилищера вĕренекенсене валли час-часах лекцисемпе докладсем тата эрнере икĕ хут политинформаци ирттерессĕ. Кăçалхи вĕренӳ çулĕ пуçланнăранпа политикăллă темăсем тăрăх лекцисемпе докладсем 13 хут пулнă. Тата тĕрлĕрен чир-чĕрсемпе кĕрешесси çинчен хулари врачсем 2 хут лекци вуласа пачĕç.

Çавăн пекех Л. Н. Толстой творчестви çинчен, чăваш литератури классикĕн К. В. Ивановăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен докладсем итленĕ.

Педучилищера III-мĕш курсра вĕренекенсем чылайĕшĕ «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» конспектсем çырсах вĕренсе тухрĕç. Парти историне харпăрхăй тĕллĕн вĕренекенсемпе преподавательсем (парти членĕсем) 3 хут теориллĕ калаçусем ирттерчĕç. Лекцисемпе докладсене те чылайĕшне парти историне вĕренекенсене пулăшас шутпа ирттернĕ.

Пав. Шоор.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсене большевикла пурнăçа кĕртер

Çĕрпӳ станцинче ĕçлекен рабочисемпе служащисем тата килхуçи хĕрарăмсем хушшинче ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференци материалĕсене вĕренес ĕçе лайăх организациленĕ. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: станци дежурнăйĕ коммунист А. И. Кириллов юлташ хаçат çинчен Маленков юлташ докладне вуласа парать. Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

АГИТАТОРСЕМ ĔÇРЕ

ÇĔМĔРЛЕ. (**Хамăр корр.**). Предприятисемпе учреждениссенче, колхозсенче XVIII партконференци материалĕсене анлăн сӳтсе-явассĕ. Агитаци енĕпе темиçе вуншар агитаторсемпе беседчиксем ĕçлессĕ.

ВКП(б) Центральный Комитечĕн секретарĕ Маленков юлташ хăйĕн докладĕнче уйрăм предприятисенчи çитменлĕхсем çинчен питех те аван каланă. Ку çитменлĕхсене Çĕмĕрлери предприятисенче те курма пулать. Ун çинчен рабочисем тĕплĕн кăтартса парассĕ.

— Маленков юлташ докладĕнче илсе кăтартнă фактсем пирĕн заводра та сахал мар. Тĕрĕссипех каламалла: эпир оборудованисемпе туллин усă курмастпăр, простойсем час-часах пулассĕ. Вăтамран илсен кашни кун пирĕн 2—3 станок ĕçлемесĕр ларать, — тет «Труженик» заводри пуçламĕш парторганизаци секретарĕ Александров юлташ. — Производство планне те йĕркеллĕн тултарса пыраймастпăр. Акă фанера, стружка тăвакан цехсем январь уйăхĕнче те плана тултараймарĕç, халĕ те начар ĕçлессĕ. Малашне ĕнтĕ çитменлĕхсене пĕтерес, плана йĕркеллĕн, пур ассортиментсем енĕпе те ытлашшипех тултарса пырас тĕлĕшпе конкретлă ĕçсем тума палăртатпăр.

«Труженик» заводра халĕ партконференци материалĕсене рабочисене ăнлантарса парас тĕлĕшпе 19 агитатор ĕçлет. Рабочисем производствăри çитменлĕхсене палăртса, вĕсене кĕске вăхăт хушшинчех пĕтерме паха сĕнӳсем парассĕ.

— Пире чăн малтанах электроэнерги, пăс кирлĕ, прессене йĕркелемелле. Çаксене тусан эпир плана йĕркеллĕн тултарса пыма пултаратпăр, — тессĕ фанера цехĕнчи рабочисем.

Чăнах цехсенче простойсем час-часах пулассĕ. Древошорстнăй цехра кăна январь уйăхĕнче 955 станко-сехет простой пулнă, халь те кунта пĕр пресс ĕçлемест. Халĕ рабочисем ку çитменлĕхсене пĕтерме дирекци умне ыйту лартнă.

Древкомбинатра та агитаторсем тимлĕн ĕçлеме тытăннă. Кашни кунах кунта ĕç хыççăн, перерыв вăхăтĕнче рабочисем хушшинче калаçусем туса ирттерессĕ, хаçатсем çинчен конференци материалĕсене вуласа парассĕ.

Партконференци решенийĕсене ăнлантарса парассĕ

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ. ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцинче Маленков юлташ тунă доклада халăха ăнлантарса парасси анлăн сарăлса пырать. Парти активĕ ялсене тухса карĕ. Серенкассинчи, Актикассинчи пуçламĕш парторганизацисем çумĕнчи агитколлективсенчи агитаторсен семинарĕ пулса иртрĕ. Семинарта ВКП(б) райкомĕн представителĕсем Маленков юлташ доклачĕ çинчен каласа пачĕç.

Е. Петухов.

ÇĔМĔРЛЕ. ФЗО шкулĕнче вĕренекенсем XVIII партконференци материалĕсене вĕренме тытăнчĕç. Пирвайхи заняти февралĕн 20-мĕшĕнче пулса иртрĕ. Ку занятире Маленков юлташ докладне вĕренчĕç.

Конференци решенийĕсене шкул ĕçĕсемпе çыхăнтарса вĕренессĕ. Çакăн пек туни шкулти çитменлĕхсене пĕтерсе пыма пулăшать.

Я. АЛЯКИН.

Кудемерти (Октябрьский р.) «Коммунизм» колхозри комсомол пуçламĕш организацинчи комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксем ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференци материалĕсене тимлĕн вĕренме тытăнчĕç. Комсомол пуçламĕш организацин секретарĕ Мясников юлташ тăрăшнипе ялти мĕнпур çамрăксене пухса конференци материалĕсем çинчен ăнлантарса панă. Кунсăр пуçне комсомол организацийĕ агитаторсем уйăрнă. Агитаторсем колхозниксемпе колхозницăсем хушшинче Маленков тата Вознесенский юлташсен доклачĕсене ăнлантарса парассĕ.

П. КОЗЛОВСКИЙ.

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Районри ĕççыннисем партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференци материалĕсене вĕренме тытăнчĕç. Февралĕн 21-мĕшĕнче Тĕрер ялсоветĕнчи агитколлективра конференци материалĕсене вĕренес ыйтупа агитаторсен семинарĕ пулса иртрĕ. Халĕ 5 колхозра партконференци материалĕсене вĕренме тытăннă. Унта 21 агитатор ĕçлет.

МТС-че ĕçлекен рабочисемпе трактористсем тата служащисем хушшинче те конференци материалĕсене вĕренесçĕ. Паянхи куна Маленков юлташ докладне тата унăн доклачĕ тăрăх йышăннă резолюцине рабочисене вуласа ăнлантарса панă.

Февралĕн 21-мĕшĕнче районри çыхăну конторинче ĕçлекенсен пухăвĕ пулса иртрĕ. Унта Маленков юлташ доклачĕ тăрăх йышăннă резолюцине сӳтсе-яврĕç.

П. МАЙОРОВ.

Колхоз председателĕ

Колхоз правленине час-часах çынсем кĕресçĕ.

— Владимир Николаевич ăçта кайнă?

— Корытников килмен-и?—ыйтассĕ правленине кĕрекен çынсем.

Кăмака патĕнче ларакан, кĕске сухаллă старик, пурне те ответ парас шутпа пулас, çапла пĕлтерчĕ:

— Фермăна карĕ. Унта пулмасан, тырă тасатнă çĕрте, машинăсем патĕнче е тата çĕнĕ колхозниксем патĕнче...

Сăмах кунта колхоз правлени председателĕ çинчен пырать. Канаш районĕнчи Киров ячĕпе тăракан колхоз правлени председателĕ Владимир Николаевич Корытников юлташ паян мĕн иртенпех колхоз правленине пыман. Икçĕр хуçалăх ытла пĕрлештерсе тăракан колхозăн пуян хуçалăхне пăхса тухма чăнахах та сахал мар вăхăт кирлĕ. Сурăх, чăх-чĕп фермисенче, ĕне тата лаша фермисенче пулма кăна икĕ сехете яхăн иртет. Унсăр пуçне тата тырпул кĕлечĕсем, машинăсен сарайĕ, строительство. Нумай пулмасть колхоза çĕнĕрен 15 хуçалăх кĕнĕ. Паян вăл, Корытников юлташ, колхоз хуçалăхне пăхса тухнă хыççăн, çĕнĕ колхозниксем патне кайнă. Вĕсене колхозри йĕркесемпе паллаштарнă, коллективлă пурнăç çинчен каласа панă. Çакăн çинчен пĕлтерчĕ правлени çуртне халь çеç килнĕ пĕр вăтам çулхи колхозник.

Часах Корытников юлташ колхоз правленине çитрĕ. Алăкран кĕрсенех çĕнĕ пукансем çинче ларакан çынсене саламларĕ те сĕтел умне пырса ларчĕ. Унтан колхозниксемпе калаçма пуçларĕ. Çĕнĕрен колхоза кĕнĕ çынсем çинчен калама пуçланăччĕ вăл, анчах калаçу сасартăк улшăнчĕ.

— Мĕнле вара,—ыйтрĕ алăк патĕнче ларакан çынсем çине пăхса,—эпир правленинче туртмалла мар, тесе килĕшнĕччĕ. Кун пек туртас пулсан, шпалер та çапма кирлĕ пулман...

Алăк патĕнчи çынсем ним шарламасăр пĕрин хыççăн тепри пирусĕсене сӳнтере-сӳнтере пытарчĕç. Владимир Николаевич чӳречерен пăхать.

— Юр нумай кăçал,—калать вăл, — юр çĕре нӳрĕлĕх парать. Нӳрĕлĕх вăл—тухăçлă тырпул.

Ирĕкре шартлама сивĕ. Сивĕ çил кăпăшка юра çĕр çуммипе вĕçтерет. Колхозниксен тата фермăсен çурчĕсем патĕнче юр куписем. Колхозниксем виçĕ кун ĕнтĕ кашни ирхинех юра тасатса, пĕр-пĕрин патне çӳреме утма-çул тăвассĕ. Паян каллех акă утма-çулсене юр витсе лартрĕ. Çилтăманлă çанталăка уйрăмăнах фермăсенче ĕçлекенсем килĕштермессĕ. Сахал мар юр тасатнă вĕсем, паян татах тасатмалла.

Правленине агротехник Феодор Сергеев юлташ пырса çитрĕ. Кĕнĕ-кĕменех вăл паян стахановла шкулта заняти пуласси çинчен пĕлтерчĕ те удобренисем кӳрсе килни, вĕсемпе хăш участоксене çемçетесси çинчен калаçма пуçларĕ. Çырмасене, лапам вырăнсене кашнине уйрăм ятпа каласа парать вăл.

Сăмах майĕпе çураки çине куçрĕ. Халлĕхе çурхи тырăсем акмалли виççĕр аллă гектар çĕр юр айĕнче-ха. Анчах кунта çуракине ыран-виçминех тухас чухнехи пек калаçассĕ. Машинăсене юсаса çитернĕ-и, вăрлăхсем мĕнле, сӳсмен таврашĕсем çитессĕ-и, уя торф, тислĕк мĕн чухлĕ кăларнă. Пурне те интересленессĕ, пурне те паянах тăвас шухăш-кăмăлпа пурăнассĕ кунта.

Колхозниксем çавăн пек шухăш-кăмăлпа пурăнни кăçал кăна палăрман. Колхозниксем çавăн пек шухăш-кăмăлпа пурăнасси вăл чылай çулсем хушшинчи хĕрӳллĕ ĕçре аталанса çирĕпленнĕ. Пĕр виçĕ çул каярах Киров ячĕпе тăракан колхоз районра начар ĕçлекенсен шутĕнче пулнă. Çураки, тырпулсене пуçтарса кĕртнĕ вăхăтсенче, государство умĕнчи обязательствăсене тултарас тĕлĕшпе те пĕрмаях Киров ячĕпе тăракан колхоз кая юлать, тесе калаçнă. Шăп çак вăхăтра ĕнтĕ Корытников юлташ колхоз председателĕ пулса ĕçлеме тытăнать.

Халĕ Корытников юлташ колхоза мала кăларассишĕн хăй мĕнле ĕçленине çинчен сахал калать. Анчах колхоз юлашки виçĕ çул хушшинче тунă çитĕнӳсем, колхоз хуçалăхĕ пĕрмай аталанса пыни коммунист-руководитель сăн-сăпатне уçăмлăн кăтартса парассĕ.

1938 çулта колхоз вăтам шутпа гектартан 8 центнер тĕштырă туса илет. Колхоза Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма çирĕплетессĕ. Çакăнтанпа колхоз яланах ялхуçалăх выставкин участникĕ. Колхозниксемшĕн уйрăмăнах 1940 çул паллă. Халĕ тупăшсене валеçнĕ хыççăн, колхозра иртнĕ çулта çуракине епле иттерни, масар çĕрĕ тенĕ çĕрте тухăçлă хура тулă туса илни çинчен калаçма пăрахмассĕ. Савăнса калаçасçĕ колхозниксем хăйсен ĕçĕсем çинчен. Иртнĕ çулта колхоз пĕтĕм фондсене хывса пĕтернĕ, государство умĕнчи обязательствăсене тултарнă хыççăн ĕçкунĕ пуçне пиллĕк килограмм ытла тырă, пиллĕк килограмм пахча-çимĕç, виçĕ килограмм утă, 50 пус укçа валеçнĕ. Михаил Афанасьев çемьи 1173 ĕçкунĕшĕн 62 центнер тĕштырă, 66 центнер пахча-çимĕç, 586 тенкĕ укçа илнĕ. М. Иванов çемьи те нумай илнĕ. В. Яковлев юлташ 502 ĕçкунĕ туса, 30 центнера яхăн тырă илнĕ. Вĕсем пек тырпул нумай илнĕ колхозниксен списокне тата та чылай пысăклатма пулать. Çакă хавхалантарать ĕнтĕ колхозниксене кăçал татах та тухăçлăрах тырпул туса илессишĕн кĕрешме.

— Кăçал эпир гектартан 20 центнертан кая мар тырă туса илме шутлатпăр,—каласа парать Корытников юлташ. Кашни колхозник, бригадир хăйĕн вырăнĕнче хастарлă ĕçлесе тухăçлă тырпул туса илме хатĕрленет. Комсомолка, пахча-çимĕç бригадирĕ П. Якимова юлташ кăçал пĕтĕмпе 15 гектар çине пахча-çимĕçсем акма, гектар çинчен хăяр 400 центнер, купăста 600 центнер, выльăх кăшманĕ 100 центнер туса илме ĕмĕтленет. Якимова юлташ бригади хăйĕн задачисене пурнăçа кĕртме тĕплĕн хатĕрленет. Пахча-çимĕçсен вăррисене хатĕрлесе çитернĕ. Çĕре çемçетме мĕн кирлисем пурте çителĕклĕ. Нумай пулмасть 2 парник туса пĕтернĕ. Часах акă парниксене сухан, редиска, салат лартма тытăнассĕ. В. Смолов юлташ бригадинчи колхозниксем гектартан сĕлĕ 20 центнер, тулă 20 центнер, пăрçа 20 центнер туса илес задача лартнă.

Колхозра хĕрӳллĕ ĕç пырать. Колхозăн ĕç кунĕ ирхине ирех пуçланать, каçхине çĕрле çеç вĕçленет. Пĕрисем уя тислĕк, торф кăларассĕ, теприсем юр тытассĕ, кĕл пухассĕ, машинăсене юсассĕ, сӳсмен таврашсене хатĕрлессĕ. Вăрлăхсем хатĕр тата лайăх пахалăхлă. Машинăсем, плугсем, сӳресем çителĕклĕ, вĕсене пурне те юсанă. Кашни лаша валли икшер мăшăр сӳсмен таврашсем, вăрлăхсене уя турттарса тухма михĕсем пур. Уя 10 пин лав тислĕк кăларнă. Анчах вăл çителĕксĕр-ха. Удобренисем хатĕрлемелле тата ытти агротехникăллă мероприятисене тумалла. Çавсене çитес кĕске вăхăтрах пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешесçĕ колхозниксемпе колхозницăсем. Çак нумай тĕрлĕ пысăк та пĕчĕк ĕçсене пурнăçа кĕртессине колхоз председателĕ Корытников юлташ колхозниксемпе килĕшӳллĕн, актив çине таянса организацилесе пырать. Вăл ялти агитколлективран пысăк пулăшу илет. Агитаторсем политикăллă агитаци ĕçне колхоз умĕнче тăракан задачăсемпе çыхăнтарса пырассĕ, колхозниксене вăл задачăсене пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешме организацилессĕ.

Хĕллехи вăхăтра вĕренме лайăх. Çакна та манман кунта. Колхозниксене агротехникăна вĕрентме агрокружок организациленĕ. Унта 70 çын вĕренесçĕ. Кунсăр пуçне тата актив валли организациленĕ стахановла шкула 30 çын çӳрет. Кăнтăрлахи хĕрӳллĕ ĕç хыççăн, каçхине колхозниксем тухăçлă тырпул туса илме вĕренессĕ.

Колхозра ытти ĕçсене те манса хăвармассĕ. Выльăх-чĕрлĕхсене лайăх хĕл каçармалла, вăрман хатĕрлев планне тултармалла. Çаксене тата нумай тĕрлĕ ĕçсене туса пырассĕ. Фермăсем валли выльăхсем çителĕклĕ туяннă. Вĕсем таса та ăшă çуртсенче пурăнасçĕ, лайăх апат çиессĕ. Çавăнпа ĕнтĕ вĕсен продуктивлăхĕ ӳсет. 1939 çулта пĕр ĕне вăтамран 500—600 литр сĕт панă пулсан, 1940 çулта 1033 литр панă. Тĕреклленет колхозăн обществăллă хуçалăхĕ. Иртнĕ çулта кăна чăх-чĕп, ĕне фермисем валли паха çуртсем, конюхсем валли пӳрт тунă, пĕр веялка, клуб тума йывăç материалсем, сӳсмен таврашсем кирлĕ чухлĕ туяннă. Вĕсене пурне те тупăш укçипе илнĕ. 1940 çулта колхоз 125 пин тенкĕ ытла тупăш илнĕ.

Çурхи шывсем кĕрлесе юхса иртĕç. Колхоз хирне, яланхи пекех, çĕршер колхозниксем тухĕç. Вĕсем хушшинче эпир каллех колхоз председательне Владимир Николаевич Корытников юлташа курăпăр. Питех те савăнăçлă колхоз çемьинче пулса, колхозниксемпе пĕр шухăш-кăмăлпа, малалла каяс шухăш-кăмăлпа пурăнма.

М. ТИТОВ.

КАНАШ (хамăр корр.).

Колхоз правленийĕн ларăвĕсемпе колхозниксен пухăвĕсем çинчен

Колхозниксемпе колхозницăсен пухăвĕ колхозăн пурнăçĕнче пит те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Вăл кирлĕ ыйтусене татса парать, малашнехи ĕçсене палăртать, колхозниксемпе колхозницăсен производствăри ответлăхне хăпартать. Кĕскен каласан, пуху — колхозниксемпе колхозницăсемшĕн шкул пулса тăрать.

Колхоз правлени ларăвĕсем колхоз пурнăçĕнчи кулленхи ыйтусене татса парассĕ, пысăк ыйтусене пĕрлехи пухура сӳтсе-явма хатĕрлессĕ. Колхозсен правленийĕсенче ĕçлекенсенчен хăшпĕрисем колхозниксен пухăвĕсен рольне ку таринччен те ăнланса илеймен-ха. Тепĕр чухне хăшпĕр колхозсенче кирлĕ пысăк ыйтусенех правлени ларăвĕнче сӳтсе-явнипех ирттерсе ярассĕ. Çитменнине тата мĕн сӳтсе-явни çинчен колхозниксене пĕлтермесĕр хăварассĕ. Çакăн пек ĕçлекен колхоз правленийĕ колхозниксен массинчен уйăрăлса тăрать.

Колхозсенче пухусене сайра-хутра çеç ирттерни — пысăк çитменлĕх. Пухусене лайăх хатĕрленсе ирттерме тăрăшмалла. Вăрмар районĕнчи Карл Маркс ячĕпе тăракан колхозра 1940 çулта 14 пуху, «Трактор» колхозра 7, «Маяк» колхозра 5, «Аниш» колхозра 4 пуху пулса иртнĕ. Çак вăхăтрах правлени ларăвĕсем «Трактор» колхозра 41, Карл Маркс ячĕпе тăракан колхозра 25, Кив Мăнтăр колхозĕнче 17, «Маяк» колхозра 16 пулнă. Правлени ларăвĕсемпе пухусем ирттернине танлаштарса пăхсан, хăшпĕр колхозсенче пуху ирттерессине хакламаннине курма пулать.

Колхозниксемпе колхозницăсен пухăвĕсенче партипе правительство кăларакан пур постановленисене те сӳтсе-явмалла. Çавăн чух вара колхозра ĕç дисциплини, ĕç тухăçлăхĕ хăпарса пырĕ, çитменлĕхсене пĕтерме çăмăлтарах пулĕ.

Колхозсенче ĕçсене планпа туса пымалла. Правлени ларăвĕсемпе пухусене те план тăрăх ирттермелле. Çавăн пекех тата пуху йышăннине мĕнле пурнăçланине тĕрĕслесси—пысăк вырăнта пулмалла.

И. ЗАЙЦЕВ.

ВКП(б) Вăрмар райкомĕн инструкторĕ.

Хутпĕлменлĕхе пĕтересси—ответлă ĕç

Ишлей районĕнче хутпĕлменлĕхе пĕтерес тĕлĕшпе Анат-Кĕнер, Кибеч тата Шетмĕпуç ялсовечĕсем малта пырассĕ. Асăннă ялсоветсенче хутла пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсене пурне те вĕренĕве явăçтарнă.

Анат-Кĕнер ялсоветĕнче хутла пĕлменнисемпе хутла сахал пĕлекенсем пурĕ 30 çын. Вĕсем пурте 1940 çулти октябрь уйăхĕнчен пуçласа шкула йĕркеллĕ çӳресçĕ. Комсомолка-учительница Иванова юлташ вĕсене тăрăшса вĕрентет. Воронов, Мышкин тата ытти комсомолецсем те хутла пĕлменнисемпе хутла сахал пĕлекенсене вĕрентес çĕрте хăйсен пултарулăхне кăтартассĕ. Занятисем эрнере ик-виç хут пулса иртессĕ.

Кибеч ялсоветĕнче хутла сахал пĕлекенсем 12 çын ĕнтĕ пиллĕк уйăх хушши вĕренессĕ. Вĕсене комсомолка-учительница Дмитриева юлташ вĕрентет. Вĕренекенсем пĕр-пĕринпе социализмлă ăмăрту договорĕсем тунă. Договорсене мĕнле пурнăçа кĕртнине кашни уйăх вĕçĕнчех тĕрĕслессĕ, вĕренӳре кая юлнисене вăхăтра пулăшассĕ.

Анчах районра комсомолăн пуçламĕш организацисемпе шкулсем нумайĕшĕ хутла пĕлменнисемпе хутла сахал пĕлекенсене вĕрентесси çине тивĕçлипе çавăрăнса пăхмассĕ. Çак пысăк ĕçе хăйсем çинчен сирсе яма пăхассĕ.

Акă, Янăш ялсоветнех илер. Кунта пысăк актив пур. Анчах, ку ялсоветĕнче ĕç пачах япăх тăрать. Кунта паянхи куна та хутла сахал пĕлекенсене 91 çынна вĕрентме тытăнман.

Хутла пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсене вĕрентессипе çак кунсенчех чĕртсе ямалла.

А. Башкиров.

Хутла сахал пĕлекенсене вĕрентес ĕçе хакламассĕ

СЕНТЕР. Калайкасси ялсовечĕ хутла сахал пĕлекенсене вĕрентес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлет. «Финанс» колхозра учитель Спиридонов юлташ тăрăшнипе хутла сахал пĕлекенсене пурне те вĕрентсе кăларчĕç. «Безбожник» колхозра та хутла сахал пĕлекенсене вĕрентме тытăннă. Венская тата Бычков юлташсем занятисене йĕркеллĕ ирттерессĕ.

Районри хăшпĕр колхозсем çак ĕçе çителĕксĕр пурнăçласа пырассĕ-ха. «Гигант» колхозра хутла сахал пĕлекенсем 17 çын шутланассĕ. Вĕсене вĕрентме Горланов юлташа хушнă. Вăл хăйне шанса панă ĕçе хакламасть. Хутла сахал пĕлекенсене паянхи кунччен те вĕрентме тытăнман.

Ялсоветпа колхоз правленийĕ те хутла сахал пĕлекенсене вĕрентес тĕлĕшпе кирлĕ пек ĕçлемессĕ. Вĕренӳ ĕçне Горланов çине хунипе лăпланса ларассĕ.

«Ударник» колхозра та ку ĕç çителĕксĕр пырать. Унта хутла сахал пĕлекенсене вĕрентме Малинов учителе уйăрнă. Вăл икĕ заняти ирттернĕ хыççăн ĕçлеме чарăннă.

Г. Данилов.

Двигатель ĕçне вĕренессĕ

ТĂВАЙ. Тĕмерти вăтам шкулта двигатель ĕçне вĕренме кружок организациленĕ. Унта 25 çын вĕренет. Кружока физика преподавателĕ С. Васильев юлташ ертсе пырать.

И. Корнев.

Колхоз хуçалăхне пур енĕпе те аталантарассишĕн!

1941 çулти производство планне эпир мĕнле турăмăр?

Колхоз хуçалăхĕ вăл—социализмлă шултра хуçалăх. Кунта нимĕнле ĕçе те плансăр туса пыма çук. Эпир тырпул тăвас, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тата ытти пĕтĕм ĕçсенче те çĕнĕ çитĕнӳсем тума ĕмĕтленетпĕр. Мĕнле тума пулать вăл çитĕнӳсене? Çакна пирĕн планра тĕплĕн кăтартса памалла тата планра кăтартнă кашни ĕçех хăй вăхăтĕнче тĕрĕс пурнăçа кĕртсе пымалла. Калас пулать, эпир производствăллă плансем иртнĕ çулсенче те тунă. Анчах та унта кăтартнă ĕçсене кирлĕ пек пурнăçа кĕртсе пыман. Çакна пула ĕнтĕ тырпул, пахча-çимĕç тухăçлăхĕ те çителĕксĕр пулнă. Сăмахран, пирĕн колхоз 1938 çулта кашни гектартан 8-шер центнер, 1939 çулта 6 центнер, 1940 çулта 8 центнер ытларах кăна тĕштырă туса илнĕ. Выльăх-чĕрлĕхе кирлĕ пек пăхса усрайман, çавăнпа та вĕсен продуктивноçĕ пĕчĕккĕ пулнă. Иртнĕ çулта фермăри кашни ĕнерен 950-шар литр кăна сĕт суса илнĕ.

Эпир темиçе хут лайăхрах ĕçлеме пултарнă. Анчах та эпир хамăрăн вырăнти пуянлăхсемпе тата резервсемпе кирлĕ пек усă курман. Кăçалхи производствăллă плана тунă чухне хамăрăн пуянлăхсемпе резервсене тĕплĕн шута илтĕмĕр.

Пирĕн обществăллă çĕр

Пирĕн колхоза ĕмĕрлĕх усă курма государство актипе 811 гектар ытла çĕр çирĕплетсе панă. Çак шутран акмалли çĕр 764 гектар, çарансем 47 гектар ытла. Государство умĕнчи чылай обязательствăсене гектар тăрăх шутласа тӳлемелле туни пире хамăр çумма çирĕплетнĕ çĕрпе пĕлсе усă курма, унтан ытларах тупăш илме хушать. Обществăллă хуçалăха пур енĕпе те çирĕплетсе пырасси вăл çĕрпе пĕлсе усă курнинчен нумай килет. Кирлĕ чухлĕ тĕштырăсем туса илнипе пĕрлех, пирĕн пахча-çимĕçсем, техникăллă культурăсем ытларах туса илмелле, выльăх-чĕрлĕх продуктивноçне ӳстермелле, строительство ĕçĕсене сарса пымалла. Çаксене эпир пĕтĕмпех хисепе илтĕмĕр.

Çурхи культурăсем акасси

Тĕштырăсемпе пăрçа йышши культурăсене пурĕ 276,3 гектар çине акмалла. Çак шутран пирĕн планра тулă 50 гектар, сĕлĕ 137,8 гектар, пăрçа 20 гектар йышăнса тăрать. Çураки планĕнче хăш бригадăн мĕнле культурăсем акмаллине кăтартса панă.

Иртнĕ çулсенче пирĕн колхозра ĕç нормисем пĕчĕккĕ пулнă. Норма пĕчĕкки ĕç тухăçлăхне ӳстерсе пыма чăрмантарнă. Ĕçкунĕсен хисепне йĕркесĕр ӳстерсе янă. Кăçал нормăсене ӳстерме йышăнтăмăр. Çапла туни пур ĕçсене те кирлĕ пек иртерме май парать. Сăмахран, çураки ĕçĕсене 6 кун хушшинче вĕçлесе çитерме йышăнтăмăр.

Агротехникăна пурнăçа кĕртсе пыни тырпул тухăçне ӳстерме пулăшать

Çĕртен ытларах усă илес тесен, çĕре хăйне те кирлĕ чухлĕ çимĕç парса тăмалла. Калас пулать, иртнĕ çулсенче вырăнти удобренисене пĕлмесĕр тыткаласа сая ярса пĕтернĕ. Кăçал пур тĕрлĕ удобренисене те çĕре кирлĕ чухлĕ хывса хăварма пăхрăмăр. Иртнĕ çултипе танлаштарса илсе пăхар-ха:

	1940 çулта	1941 çулта
Тислĕк кăларнă (лавпа)	2.619	4.250
Минераллă удобрени кӳрсе килнĕ (центнерпа)	—	150
Торф турттарса кăларнă (центнерпа)	—	750
Кĕл пухнă (центнерпа)	122	125

Торфпа тислĕке пысăк купасенче çĕртсе хатĕрлетпĕр. Кун пек тусассăн усă ытларах пулать. Хăш вырăна мĕнле удобрени ытларах кирлине нихăçан та манма юрамасть. Çак ыйтăва эпир производствăллă план тунă чухне тĕплĕн сӳтсе-яврăмăр. Юр тытни пысăк усă панине те шута илнĕ. Иртнĕ çулта 104 гектар çинче кăна тытнă пулсан, кăçал 240 гектар çинче тытрăмăр.

Тырăсене пĕтĕмпех сеялкăпа тата 5 гектар сарлака ретпе, 150 гектар перекрестнăй йĕркепе акма çирĕплетрĕмĕр. Пĕтĕм çĕр лаптăкне таса сортлă тата яровизаци тунă вăрлăхпа акса хăваратпăр.

Çĕре агротехника вĕрентнĕ тăрăх ĕçлеме хăнăхса пыратпăр. Вăрлăхсене тĕплĕн сортласа тата протравить туса акатпăр. Çавах та тырпулсем çине çумкурăксем тухмĕç темелле мар. Çумкурăксене тата тырпула сиен кӳрекен хурт-кăпшанкăсене хирĕç вăйлăн кĕрешмелле пирĕн, мĕншĕн тесен вĕсем тырпул тухăçне чакараççĕ. Çаксене шута илсе тырпулсемпе пахча-çимĕçсем çинчи çумкурăксене çумласах тăма палăртрăмăр. Пăрçа-ясмăка ерекен хурт-кăпшанкăсене химилле майсемпе пĕтеретпĕр.

Бригадăсенче ĕç вăйне организацилесси

Уйĕç енĕпе 5 бригада, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетессипе—1, пахча-çимĕç тăвассипе—1, строительство ĕçĕпе 1 бригада организациленĕ. Пур ĕçе те хăй вăхăтĕнче тумалла. Ĕç вăйне бригадăсем тăрăх тĕрĕс валеççе тухрăмăр. Пуриншĕн те паллă, çуракипе уборка вăхăтĕнче хĕрӳ ĕçсем пулаççĕ. Çураки вăхăтĕнче пирĕн колхозра çакăн пек ĕçлемелле тунă.

	Подростоксем	Хĕрарăмсем	Арçынсем
Уйĕç бригадисенче	40	30	5
Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç бригадинче	20	3	—
Пахча-çимĕç бригадинче	1	20	—

Строительство бригадинче 10 çын тăрать. Вĕсем çурт-йĕрсем лартас ĕçсене çураки пĕтнĕ хыççăн тата уборка пуçланиччен туса çитермелле, ытти вăхăтсенче пурте уй ĕçĕсене хутшăнаççĕ. Ялхуçалăх ĕçĕн чи ответлă тапхăрĕ вăл—тырпулсене пухса кĕресси тата государство умĕнчи обязательствăсене тултарасси. Çак вăхăтра уйĕç бригадисенче 265 çын ĕçлеççĕ.

Кăçал кашни гектартан 16-шер центнер тĕштырă туса илме пултăмăр. Хамăр умма лартнă задачăна пурнăçлатпăрах.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси

ВКП(б) Центральнăй Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ колхозсенче обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли мероприятисем çинчен йышăннă постановлени тăрăх ĕçлесе паха ӳсĕмсем турăмăр. Халĕ пирĕн лаша, ĕне, сысна, сурăх, чăх-чĕп фермисем пур. Обществăллă выльăх-чĕрлĕх продуктивноçне ӳстерессишĕн тимлĕн ĕçлемелле — çакă пирĕн умра çивĕччĕн тăракан задача. Кунпа пĕрлех, пирĕн колхозниксем хăйсен килĕнче усракан выльăхсем çинчен те манма юрамасть. Выльăх-чĕрлĕх шучĕ ӳссех пырать. Кăçал çамрăк выльăхсене пĕтĕмпех тĕрĕс пăхса ӳстеретпĕр. Фермăри 22 сысна аминчен пĕрремĕш хут çăварлаттарса 235 çăвăр, иккĕмĕш хут—241 çăвăр пăхса ӳстерме палăртрăмăр. Анчах та выльăх-чĕрлĕхе шут енĕпе кăна хунаттарса пыни çителĕксĕр. Çак пысăк отрасельрен ытларах тупăш илни кирлĕ. Зоотехника вĕрентнĕ тăрăх ĕçлесен, пăрусем кашни кун 0,4 килограмм тата путексем 0,1 килограмм йывăрĕш хутшăнса пыма пултараççĕ. Эпир çавăн пек пăхса ӳстерме йышăнтăмăр та. Фермăри кашни фуражнăй ĕнерен 1.680 литр сĕт суса илме палăртнă.

Выльăх-чĕрлĕхе—тутă тытакан апат кирлĕ. Çавăн çинчен халех шутламалла пирĕн. Утă-улăм, сĕткенлĕ апат, концентратсем çителĕклĕ хатĕрлемелле. Производствăллă план тăрăх, кăçал çуракинче вăрлăхлăх вика 23,43 гектар, çĕрулми—26, тымар-çимĕç—3,5 гектар, силос культурисем—2, нумай çул хушши ӳсекен курăксем 50 гектар акмалла. Кусемсĕр пуçне пăрçапа ясмăка 42 гектар çине акатпăр. Пăрçа-ясмăк улăмĕ тутă тытас тĕлĕшрен утăран кая юлмасть.

Çарансене минераллă им-çамсем парса тата сӳрелесе лайăхлататпăр. Çапла туни утă тухăçне ӳстерме пулăшать. Малтанлăха шутласа пăхнă тăрăх, кăçал пирĕн 675 центнер утă, 100 центнер нумай çул хушши ӳсекен курăксем çулса илмелле.

Пахча-çимĕçсемпе улма-çырласем туса илесси

Пахча-çимĕçсене пăхса ӳстересси вăл—ялхуçалăх ĕçĕнчи ответлă ĕçсенчен пĕри. Хуласенчи, промышленность предприятисенчи ĕççыннисене пирĕн хуть те хăш вăхăтра та кирлĕ чухлĕ пахча-çимĕç парса тăмалла. Пахча-çимĕç лартса ӳстерес ĕçре опыт çук мар. Кăçал парник рамисене 150 штукăна çитертĕмĕр. Парникре арбуз, хăяр, помидор, ир пулакан купăста, сухан калчисене ӳстеретпĕр. Иртнĕ çулта арбуз сăнамалла 0,10 гектар çине лартса пăхрăмăр. Çак паха çимĕç пирĕн кунти условире те лайăх пиçсе çитет. Кăçал арбуз 1 гектар çине лартатпăр. Пĕтĕмпе пахча-çимĕçсене 15 гектар çинче лартса ӳстермелле.

Улмуççи сачĕ пур. Иртнĕ çулта хăмла çырли самай пухса сутрăмăр. Кăçал ку тĕлĕшпе татах та пысăк ĕçсем тума пăхнă. 2,25 гектар çине улмуççи, 2,5 гектар çине хăмла çырли тата 0,15 гектар çине виктори лартса хăваратпăр.

Строительство ĕçĕ

Юлашки çулсенче эпир обществăллă çурт-йĕрсем сахал мар лартрăмăр. Пысăк клуб тата ытти çурт-йĕрсем те пур. Колхоз аталанса пырать. Çавăнпа та халичченхи ĕçсем пире ниепле те тивĕçтерме пултараймаççĕ. Кăçал çĕнĕрен пекарня çурчĕ, 350 пуç вырнаçмаллăх чăх-чĕп вити, тырă склачĕ, двигатель тата çăм арманĕ валли çĕнĕ çурт лартатпăр.

* * *

Пирĕн колхоз нумай тĕрлĕ ĕçсем туса пырать. Çăм тапакан тата çăнăх авăртакан армансем пур. Çак армансем кăна çулталăкне 70 пин тенкĕ тупăш пама пултараççĕ. Хурт-хăмăр утарĕнче 116 çемье хурт-хăмăр пур. Ку енĕпе те кашни çулах 15—20 пин тенкĕ тупăш илсе тăма пулать.

* * *

Çĕршывăн интересĕсем пире хальхинчен темиçе хут лайăхрах ĕçлеме хушаççĕ. Пирĕн хамăр çине илнĕ обязательствăна пурнăçа кĕртсе пыма пур условисем те çителĕклĕ. Çаксене пĕтĕмпех шута илсе турăмăр та кăçалхи производствăллă плана.

Коммунистсен партийĕ тата халăхсен çулпуçĕ Сталин юлташ колхозсене çирĕплетессишĕн куллен тăрăшни пире темиçе хут лайăх ĕçлеме çĕнĕ вăй хал парать. Эпир 1941 çулта хамăр умма лартнă задачăсене ăнăçлăнах пурнăçа кĕртĕпĕр.

Колхоз председателĕ
С. ГРИГОРЬЕВ.

Уйĕç бригадин бригадирĕсем:
И. ЗАХАРОВ, А. АНИСИМОВ, С. ИВАНОВ, Я. МУЗАЛОВ, Е .АБРАШЕВ.

Пахча-çимĕç бригадин бригадирĕ **Д. ГРИГОРЬЕВ.**

Лаша, ĕне, сысна, сурăх, чăх-чĕп фермисен заведующийĕ.
Г. СИНЯКОВ.

Çĕрпӳ р. «Çамрăк вăй» колхоз.

Тырпул тухăçлăхне ӳстерсех пыратпăр

Пирĕн колхоз членĕсем иртнĕ çулта начар мар ĕçлерĕç. Вăл çакăнтан та лайăх курăнать: вăтамран илсен эпир кашни гектартан 21 центнер тĕштырă туса илтĕмĕр. Уйрăмăнах пирĕн сĕлĕ тата вир аван пулчĕ, гектартан вĕсене 25-шер центнер пухса илнĕ, ыраш гектартан 20 центнер тухнă.

Çакă вара колхоза ĕçкунĕ пуçне ытларах тупăш илме хытă пулăшрĕ. Государствăна панă хыççăн тата пур кирлĕ фондсене те туса çитернĕ хыççăн эпир колхозниксене кашни ĕçкунĕ пуçне тĕштырă 2,431 килограмм валеçсе патăмăр. Уйрăм колхозниксем пĕрер тонна тырă илчĕç. Çапла, сăмахран, Степан Кузнецов пĕччен 61 пăт тырă илчĕ. Прохоров çемьи иртнĕ çулта пĕтĕмпе 1078 ĕçкунĕ тунă, çавăншăн вăл çемьене 2,5 тонна тырă тивнĕ. Конюх пулса ĕçлекен Ильдемесов çемьи те ĕçкунĕсемшĕн икĕ тонна, Никита Виноградов çемьи икĕ тонна ытларах тырă илчĕç.

Иртнĕ çулхи результатсем пире хĕпĕртеттереççĕ. Кашни колхозник халĕ тăрăшса ĕçлет. Эпир ĕнтĕ кăçал иртнĕ çулти чухлĕ мар, вăтамран кашни гектар пуçне 25 центнертан кая мар тырă туса илме шутлатпăр. Çавна пурнăçлама тивĕçлĕ те. Мĕншĕн тесен пирĕн условисем çителĕклĕ.

Халĕ пирĕн колхозра çуракине хатĕрленес ĕç пырать. Эпир пĕлетпĕр ĕнтĕ: тăрăшса ĕçлесен çес тырпул тухăçне хăпартма пулать. Паянхи куна колхоз вăрлăхлăх тырра пĕтĕмпех триер витĕр кăларса тасатнă, вăл çителĕклĕ; ялхуçалăх машинисем те кирлĕ чухлех хатĕрленĕ, страховой фондсем тунă. Бригадăсене те тĕрĕс организациленĕ. Çапла туни ĕç тухăçлăхне ӳстерсе пыма пулăшать. Ăна иртнĕ çулхи тĕслĕхсенчен те аван куртăмăр.

Юлашки вăхăтра пирĕн хаçатсенче ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕхсен продуктивлăхне ӳстернишĕн Украина СС Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен кăларнă постановленине ырласа ытти республикăсемпе облаçсенче те çавăн пек тума ыйтса çырнă статьясем пичетленсе тухрĕç. Питех те вырăнлă сĕнӳсем параççĕ унта. Чăнах та вĕт пирĕн патра та ĕçшĕн пĕр пек тӳлеме пăхаççĕ: бригада е звено хуть ытларах туса илнĕ, хуть сахал—çав-çавах ĕçкунĕсем тăрăх çес илеççĕ. Пирĕн шутпа тăрăшса ĕçлекенсене, тырпул тухăçлăхне е выльăх-чĕрлĕх йышне ӳстерсе пыракансене хушса тӳлесен, паллах, пирĕн колхозниксен хастарлăхĕ татах та ӳссе каймалла. Украина СС Республики тăрăх йышăннă постановленине пирĕн республикăра та сармалла.

Н. ДАНИЛОВ.

Çĕмĕрле районĕнчи «Красная Звезда» колхоз счетоводĕ.

Тимĕрç лаççинче

ЭЛĔК. Кăмрăк кăварланса пынăçемĕн хĕм ытларах вĕçме пуçлать. Сергей Антонович, Торп-кассинчи Урицкий ячĕпе тăракан колхоз тимĕрçи, вучаха тимĕр хĕртме хурать. Вăл паян каллех ялхуçалăх машинисене юсама тытăнчĕ.

Кăçал Урицкий ячĕпе тăракан колхоз иртнĕ çулсенче усă курман ялхуçалăх машинисене те юсаса хума тăрăшать. Колхозăн пĕр касăллă плугсем 20, иртнĕ çулсенче вĕсенчен чылайĕшĕ юрăхсăра тухнă пирки ăçта килчĕ унта йăваланса выртнă. Унашкал плугсене Сергей Антонович халиччен 12 плуг юсанă. Кунпа пĕрлех икĕ касăллă плугсене 9 юсанă.

Сергей Антонович тимĕрçĕ ĕçне пĕчĕккĕ чухнех вĕреннĕ. Вăл ку ĕçе юратать, çавăнпа ĕçе пахалăхлăн тума тăрăшать. Ун патне сывăхри колхозсенчен те ялхуçалăх машинисене юсаттарма пыраççĕ. Хальтерех кăна вăл Тукачри партин 16-мĕш съезчĕ ячĕпе тăракан колхоза икĕ касăллă плугсем 6 юсаса панă.

Сергей Антонович — колхозри стахановец. Иртнĕ çул колхозра 480 ĕçкунĕ тунă. Кăçал та стахановла ĕçлесе пыма тăрăшать. Мĕн чухлĕ тăрăшса ĕçлетĕн, çавăн чухлĕ пуянтарах та культурăллăрах пурăнатăн. Çакна Сергей Антонович асра лайăх тытса тăрать.

— Эпĕ юсанă машинăсем нихăçан та çĕмĕрĕлмеççĕ, вĕсем ĕçе ăнăçлăн туса пыма май параççĕ. Ĕçсем мĕн чухлĕ ăнăçлăрах пыраççĕ, вĕсем хамăра мала тухма пулăшаççĕ. Çавнашкал вăл стахановла ĕç,—тет колхоз тимĕрçи.

Ив Мосеев.

Ĕçпе ответлетпĕр

ОКТЯБРЬСКОЕ. «Динамо» колхозри (Куславкка р.) çамрăксем колхозра ялхуçалăхĕнче кирлĕ тĕрлĕ специальноçсене вĕренме тытăннă. Вăл пуçарăва ырласа ВЛКСМ обкомĕ ятарласа постановлени йышăнчĕ.

Эпир, «Память Ленина» колхозри (Октябрьский р.) комсомолецсем, çак пуçарăва пысăк хаваслăхпа йышăнтăмăр. Вăл ыйтăва парти группипе комсомол активĕн пухăвĕнче тĕплĕн сӳтсе-яврăмăр.

Пирĕн комсомолецсем нумайĕшĕ тĕрлĕ специальноçа вĕренме тытăнчĕç. Халĕ пирĕн колхозра вите тăваççĕ. Унта ăста плотниксем ĕçлеççĕ. Строительство ĕçне комсомолец Владимир Тимофеев та хутшăнчĕ, вăл ăста плотник пуласшăн.

Машиновед М. Смирнов хăйĕн пĕлĕвне татах ӳстерессшĕн, вăл комбайнер пуласшăн. Комсомолец Николай Сушков тимĕрç ĕçĕпе интересленет. Вăл тимĕрçĕ лаççинче ĕçлеме тытăнчĕ.

Колхоз счетоводĕ Иванов бухгалтер пулма тăрăшать. Çак ĕçе заочно вĕренме 70 тенкĕлĕх кĕнекесем туянать. Ивановăпа Александрова комсомолкăсем уйхир ăстисем пулма акрокружока активлăн çӳреççĕ. **П. Племянников.**

Чăвашдревпромсоюзра васкамаççĕ

Чăвашдревпромсоюз иртнĕ çулта, куллен кирлĕ таварсем туса кăларас тĕлĕшпе, производство планне тултараймарĕ. Иртнĕ çулта уйрăмах фанера, стружка, клепка, урапа-çуна, кашăк, сĕтел-пукан тăвакан производствăсем начар ĕçленĕ. Çуна-урапасем тăвас тĕлĕшпе плана 85,4 процент, фанера—61,1 процент, кашăк тăвас тĕлĕшпе 43,1 процент кăна тултарнă.

Древпромсоюз руководителĕсем хăйсен начар ĕçне тĕрлĕ сăлтавсемпе витме пăхаççĕ. Тĕп сăлтавсенчен пĕри — сырье çитменни. Тепĕр майлă каласан, вăрман хатĕрлекен артельсем вăрмансăр ларнă. Паллах, ку кулăшла япала.

Кашăк тăвакан производство квалификациллĕ кадрсем çук пирки хăйĕн планне тултарса пымасть, теççĕ вĕсем. Кашăк тăвакан мастерскойсенче урăх çĕртен килнĕ мастерсем ытларах ĕçлеççĕ. Мĕншĕн вырăнти çынсене йывăçран кашăк тума вĕрентес мар? Древпромсоюзри руководительсем ку ыйту çине те ответ тупаççĕ: «Эпир кашăк тума пĕлекен квалификациллĕ кадрсем хатĕрлес тĕлĕшпе вĕренекенсене аякран килнĕ кустарь-мастерсем çумне те çирĕплетме шухăшласа пăхнă, анчах ку та ĕçе татса памасть. Мĕншĕн тесен, кăна тума ĕç вăйĕ нумай кирлĕ тата нумай вăхăт хушши вĕрентмелле», теççĕ. Çапла вара пирĕн республикăра йывăç кашăк тăвакан кадрсене хатĕрлеме май çук иккен.

СССР Совнаркомĕ тата ЦК ВКП(б) «Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви тăвассине ӳстермелли мероприятисем çинчен» уйрăм постановлени йышăннă хыççăн, Чăвашдревпромсоюз 1941 çулта вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем туса кăларас тĕлĕшпе план туса хатĕрленĕ. Ку план тăрăх 4 районра (Сĕнтĕрвăрри, Первомайский, Пăрачкав, Улатăр) 4 артель çĕнĕрен тăваççĕ тата халь ĕçлекен артельсем çумĕнче 8 çĕнĕ мастерской уçма палăртнă.

Иртнĕ çулта Древпромсоюз артелĕсем сĕтел-пукансем, шкафсем туса ытти республикăсене нумай янă, çав вăхăтрах хуçалăхра куллен кирлĕ таварсене пачах çителĕксĕр туса кăларнă. Халĕ 1941 çулти планпа хуçалăхра куллен кирлĕ таварсене ытларах туса кăларма пăхнă. Арчасем, чемодансем, кухня валли доскасем, кĕпе-тумтир çакмаллисем, катка-пичке, урапа-çуна, йĕлтĕр, кашăк, çăнăх али, йывăç кĕреçе, пуртă аври, сĕтел-пукансем, шкафсем, матрацсем, гитара, балалайка, шашка, шахмат т. ыт. çителĕклĕ таран туса кăларма пăхнă. Древпромсоюз тăрăх 1941 çулта пĕтĕмпе 7000 пин тенкĕлĕх куллен кирлĕ таварсем туса кăлармалла.

План начар мар, анчах ку плана пурнăçлас тĕлĕшпе пачах çителĕксĕр ĕçлеççĕ-ха. Январь уйăхĕнче древпромсоюз артелĕсем чылайĕшĕ плана тултараймарĕç. Древпромсоюз артелĕсем халĕ те иртнĕ çулхи йăнăшсенех тăваççĕ. Вакă кирлĕ япаласене тума тăрăшмаççĕ, хаклăрах тăракан япаласене (сыру сĕтелĕсем, шкафсем, пукансем т. ыт.) кăна нумайтарах тума тăрăшаççĕ. Хальхи вăхăтра Чăвашдревпромсоюзăн тĕрлĕ сĕтел-пукансем, шкафсем 600 пин тенкĕлĕх складсенче выртаççĕ. Вăл шутра Канашри складра 300 пин тенкĕлĕх, Шупашкарта—80 пин тенкĕлĕх. Урапа-çуна, йĕлтĕр, йывăç кĕреçе т. ыт. кирлĕ япаласене тăвас тĕлĕшпе халĕ те пит начар ĕçлеççĕ.

Чăвашдревпромсоюзăн Çĕмĕрле районĕнчи «Труженик» артелĕ 1941 çулти январĕн 15-мĕшĕнчен пуçласа ĕçлемесĕр ларать. Сырье çук, теççĕ. Ку артель фанера туса кăларать. Иртнĕ çулсенче фанера тумалли хурăн йывăçа (6 пин кубометр) Горький, Свердлов, Киров облаçĕсенчен турттарса килнĕ, çав вăхăтрах ЧАССР Наркомлесĕ фанера тумалли йывăçа 20 пин кубометр урăх республикăсене ярса тăнă. Халĕ СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) постановленийĕ тухнă хыççăн Горький облаçĕнчен, Мари республикинчен древпромсоюз валли фанера тумалли йывăçа тăратма пăрахнă та, «Труженик» артель те фанера тума чарăннă. Вăрманти артель вăрмансăр ларать. Древпромсоюз руководителĕсем те ку артеле ĕçе ярассишĕн васкамаççĕ. Артелĕн уйăхра 2 пин кубометр фанера туса кăлармалла. Древпромсоюз магазинĕсенче, ларекĕсенче хуçалăхра куллен кирлĕ япаласене тупса илме çук. Шупашкарти базарта виçĕ ларек. Ку ларексенче сĕтел-пукан, арча, пăрахăç кашăксемсĕр пуçне нимех те тупса илеймĕн. «Пирĕн лайăх магазинсем çук» теççĕ Древпромсоюз руководителĕсем. Анчах хăйсем пĕчĕк ларексенче те куллен кирлĕ таварсем сутассине йĕркелемеççĕ.

Древпромсоюз 4 артель çĕнĕрен организацилеме пăхнă. Кăна хут çинче курма пулать, ĕçĕ çук-ха. Артельсене организацилес тĕлĕшпе нимĕн те туман, проектсем, сметăсем çук, материал та хатĕрлемен. Кунсăр пуçне тата халь ĕçлекен артельсем çумĕнче 8 мастерской уçма пăхнă. Тĕрĕссипе ку шутран чылайĕшне иртнĕ çултах организацилеме палăртнă пулнă. Вĕсенчен чылайĕшне иртнĕ çултах тума пуçланă, туса пĕтереймен, халĕ вĕсене каллех, «çĕнĕ мастерскойсем уçатпăр» тесе, 1941 çулти плана кĕртеççĕ. Иртнĕ çулта урапа-çунасене тума 4 мастерской çĕнĕрен туса ĕçе ямалла пулнă, пĕрне те ĕçе яман. Кăçал Тăрмăшра (Тăвай районĕ) кăна хăма çуракан цех çĕнĕрен тума пăхнă. Çак тĕслĕхсем вĕсем СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) январĕн 9-мĕшĕнче йышăннă постановленине кирлĕ пек ăнланса илменни çинчен калаççĕ.

П—в.

Выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерессишĕн

Пирĕн зоотехникăллă опытлă станци майракаллă шултра выльăхсемпе сыснасем ĕрчетес енĕпе ĕçлет. Эпĕ выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерес тĕлĕшпе тунă опытсем çинчен кĕскен каласшăн.

Пуриншĕн те паллă, иртнĕ çулта, малтанхи вăхăтсенче, выльăх апачĕ çителĕклĕ пулмарĕ. Ун чухне ĕнесем сĕт сахал панă. Çăва тухсан тата кĕркунне ĕнесене лайăхрах тăрантарма тытăнтăмăр, вара вĕсем сĕт ытларах паракан пулчĕç. Çакăнтан ĕнтĕ выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерес ĕçре апат тĕп вырăнта тăни пуриншĕн те паллă. Ĕнесене мĕн чухлĕ лайăхрах пăхатăн, çавăн чухлĕ ытларах сĕт суса илетĕн. Иртнĕ çулта эпир вăтам шутпа кашни фуражнăй ĕнерен 2.920 килограмм сĕт суса илнĕ.

Выльăх апачĕсен балансне тĕрĕс тумалла. Ĕнесене утă-улăмсăр пуçне сĕткенлĕ апатсемпе концентратсем çителĕклĕ памалла.

Тепĕр ыйту вăл — сĕтрен çу нумай илесси. Пире сĕт пекех çу та нумай кирлĕ. Фермăсем валли ĕнесем туяннă чухне сĕт лайăх паракан, сĕтрен çу нумай тухакан ĕнесене суйласа илмелле. Çилĕри сĕте пĕтĕмпех суса илмелле. Ку тĕлĕшпе эпир опыт туса пăхрăмăр. Çилĕри сĕте пĕтĕмпех суса илмесен çу сахал тухать.

Çаксемпе пĕрлех пирĕн выльăх-чĕрлĕх ăратне лайăхлатасси çинчен те манма юрамасть. Аш-какай ытларах пултăр. Выльăх-чĕрлĕх ăратне лайăхлатса пымалла. Ку тĕлĕшпе эпир иртнĕ çулта паха ӳсĕмсем турăмăр. Выльăх-чĕрлĕх йывăрăшĕ хутшăнса пыма тытăнчĕ.

Лайăх пăхса усрасан ĕнесем çулталăк хушшинче пĕрре кăна мар пăрулама пултараççĕ. Иртнĕ çулта кашни 10 ĕне пуçне 10,5 пăру ӳстертĕмĕр. Кăçал кашни 10 ĕне пуçне 11 пăру пăхса ӳстерме ĕмĕтленетпĕр. Ĕнесене хĕсĕр хăварма юрамасть. Çапла тусан эпир çамрăк выльăхсем ытларах усрама пултаратпăр. Хĕл вăхăтĕнче ĕнесене лайăх утă çитерни питех те усăллă. Уйрăмах пĕтĕ ĕнесене лайăх утă çитерни кирлĕ, вара пăрусем таса çуралаççĕ, ĕнесем сĕт ытларах параççĕ.

ЖДАНОВ.

Чăвашсен зоотехникăллă опытлă станцийĕн научнăй сотрудникĕ, Çĕрпӳ р.

Комсомолецсем пример кăтартаççĕ

Древкомбинатри механически цех юлашки уйăхсенче паха тĕслĕхсем кăтартса ĕçлет. Цех коллективĕ кашни кунхи задание ăнăçлăн пурнăçласа пырать. Уйрăм сменăсемпе рабочисем гара питех те лайăх результатсем кăтартаççĕ. Вĕсен ячĕсене яланах кăтарту хăми çинче е стена хаçачĕ çинче курма пулать.

Токарь А. Канавичев январь уйăх планне 213 процент, слесарь Краснощеков — 192 процент, слесарь Томин—173 процент тултарнă т. ыт. те.

Канавичев, Краснощеков, Томин — пурте вĕсем комсомолецсем. Анчах кун пек комсомолецсем татах та сахал мар кунта. Производствăра ĕçлекенсенчен пурте хăйсен нормисене иртерсе тултараççĕ. Акă, Емелин, Леонтьев комсомолецсем ертсе пыракан сменăсем вăтамран шутласан кулленхи плана 110 процентран кая мар тултараççĕ.

Механически цехра 23 комсомолец. Пуçламĕш организацине çамрăк комсомолка Г. Хорычева юлташ ертсе пырать. Вăл ку тариччен ертсе пырас çĕрте ĕçлесе курман, организацине ертсе пыма та ăна уйăх каялла кăна суйланă. Анчах хастарлă хĕрача шанса панă ĕçе юратса тунăран унăн ĕçĕнче улшăнусем курăнаççĕ. Ăна ĕнтĕ уйрăм комсомолецсем производство планне тултарса пынинчен кăна мар, тата ытти участокри ĕçсенче те курма пулать.

Цехра çар ĕçне вĕренессине начар мар организациленĕ. Ку тĕлĕшпе комсомолец Пивоваров ĕçлет. Вăл тăрăшнипе цехра ятарласах çар ĕçне вĕренмелли кружок организациленĕ. Кружока вĕренме 14 çын (комсомолецсем 9 çын) çӳрет. Занятисем эрнере пĕрре йĕркеллĕн пулса иртеççĕ. Ку тариччен 18 заняти туса иртернĕ те ĕнтĕ.

Емелинпа Леонтьев комсомолецсем агитаторсем пулса ĕçлеççĕ. Вĕсем рабочисем хушшинче тĕрлĕ ыйтусем тăрăх каласусем туса иртереççĕ, хаçат-журналсем вуласа параççĕ. Каласусем интереслă иртеççĕ. Мĕншĕн тесен вĕсем агитаци ĕçĕнче вырăнти фактсемпе, цехри примерсемпе лайăх усă кураççĕ. Цехра ăмăрту мĕнле сарăлса пыни çинчен те час-часах каласа параççĕ.

Комсомолецсем производствăра, çавăн пекех тата обществăллă ĕçре пример кăтартнипе пĕрлех, хăйсен политикăллă тата техникăллă пĕлĕвĕсене хăпартассишĕн те тăрăшаççĕ. Кашни комсомолец «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренет. Пивоваров юлташ «Кĕске курсăн» 5-мĕш сыпăкне вĕренсе пĕтерсе 6-мĕш сыпăка, Хорычева юлташ 5-мĕш сыпăка куçнă. Комплектовщица Усова юлташ производствăран уйăрăлмасăрах каçхи вăтам шкулта 9-мĕш класра вĕренет. Электромонтер Цалябин юлташ та каçхине вĕренмелли шкула çӳрет т. ыт. те.

Комсомолецăн пур çĕрте те пример кăтартмалла. Çакна механически цехри комсомолецсенчен чылайĕшĕсем тивĕçлĕн пурнăçа кĕртсе пыраççĕ.

ХАР. ЛИСИН.

Çĕмĕрле. (Хамăр корр.).

Ĕçкунĕсем хушса панă

Чăнкассинчи Калинин ячĕпе тăракан (Октябрьский р.) колхозра сысна фермипче пурĕ 131 пуç сысна. Вăл шутра çитĕннĕ амасем 35 пуç. Сыснасене çитерме 494 центнер çĕрулми хатĕрлесе хунă. 1940 çулшăн государствăна аш-какай парас плана 100 процентчĕпех пурнăçланă, 1941 çулшăн 2300 килограмм панă.

1940 çулта кашни амаран 10 çăвăр илес вырăнне 12-шер çăвăр илнĕ. «Рутька» ятлă ама çулталăкра 25 çăвăр тунă, вĕсем пурте ӳсСе çитĕннĕ.

Фермăра Х. Кудряшова колхозница тăрăшса ĕçлет. Сыснасене лайăх пăхнăшăн тата çăвăрсене аван пăхса çитĕнтернĕшĕн колхоз правленийĕ Кудряшовăна 64 ĕçкунĕ хушса панă.

Ф. Данилов

Хурт-хăмăрсене ăнăçлăн хĕл каçарар

Колхозсенчи хурт-хăмăр утарĕсенчен пысăк тупăш илесси тата вĕсене йĕркеллĕ ĕрчетесси вĕсене мĕнле хĕл каçарнинчен килет. Хурт-хăмăр çемьисен вăйлă пулмалла. Çуркунне омшаникрен ирĕке кăларса лартнă вăхăтра вăтам шутпа кашни çемьере 15—17 пин штук хурт-хăмăр пулма кирлĕ, вĕсен йывăрăшĕ 1,5—1,7 килограмм туртмалла.

Анчах хурт-хăмăрсене ăнăçлăн хĕл каçарас ĕç çине республикăри чылай районсенче, сăмахран, Шупашкар, Сĕнтĕр, Ишлей, Çĕрпӳ, Элĕк районĕсенче çителĕксĕр çавăрăнса пăхаççĕ. Çак районсенче хурт-хăмăрсене 4 градусран пуçласа 6 градус ăшă тăракан типĕ çуртсенче усрас вырăнне чи начар çуртсенче — мунчасенче, амбарсемпе сарайсенче, кивĕ витесенче усранине тĕл пулма пулать. Çав çуртсенче хăш чухне сивĕ 20—25 градуса çитет. Паллах, çавăн пек çуртсенче хурт-хăмăр çемьисем йăлтах пĕтеççĕ, е питĕ начарланса юлаççĕ. Çавăн пек çемьесем колхоза тупăш параймаççĕ, сиен кăна кӳреççĕ.

Республикăра хурт-хăмăрсене хĕл вăхăтĕнче ĕçлеме чаплă çуртйĕрсем тунă колхозсем сахал мар. Çав çуртсенче пыл хурчĕсем лайăх пурăнмалла пек. Апла пулсан та уйрăм вырăнсенче хурт-хăмăрсене начар пăхнă пирки вĕсем вилеççĕ е начарланаççĕ. Çакă вăл лайăх хатĕрленĕ пчеловод пулманнинчен, вăл хăйĕн ĕçĕ çине çиелтен пăхнинчен килет.

Хурт-хăмăрсене хĕл каçма вĕсем пурăнакан çуртра ăшă пĕр пек пулнипе пĕрлех сывлăша улăштарса тăни кирлĕ. Çав сывлăш çурт айĕнчен, уйрăм вăрăм трубасем витĕр кĕрсе тăмалла. Хурт-хăмăрсем сывласа кăларакан углекислый газ тата шыв пăсĕсем мăччари трубасем витĕр тухса тăмалла. Кусемсĕр пуçне вĕллесен хуртсене вĕçсе тухмалли çӳлти тата аялти шăтăкĕсем витĕр таса сывлăш кĕрсе тăма кирлĕ. Çуллахи вăхăтра хуртсем вĕллери сывлăша хăйсем уçăлтараççĕ пулсан, хĕллехи вăхăтра ăна вĕсем тума пултараймаççĕ. Мĕншĕн тесен вĕсем хĕллехи вăхăтра пĕр купара пăчăртанса лараççĕ, пыл патне сиксе мар ерипен шăвăнаççĕ.

Хурт-хăмăрсем ăнăçлăн хĕл каçнă вăхăтра вĕсем лăпкă лараççĕ, вĕсем мĕнле ларнине кашни уйăхра 2—3 хутчен, çанталăк улшăннă вăхăтра 3—4 хутчен итлесе пăхас пулать. Итлессе резина трубкăпа итлемелле. Вĕллесене пӳрнепе шаккама юрамасть, вăл пыл хурчĕсене хускатать.

Сивĕ, нӳрĕ çуртсенче хурт-хăмăрсем пыл ытларах çиеççĕ, çавна май вара вĕсен хырăмĕ пысăкланать, март тата апрель уйăхĕсенче вĕсем чĕкрене ереççĕ. Çакă вăл вĕсемшĕн питĕ сиенлĕ. Лайăх усранă çĕрте те хурт-хăмăрсем чирлеме пултараççĕ. Çакă вăл хуртсене начар пахалăхлă пылпа тăрантарнинчен килет.

Хуртсем нозема чирĕпе чирлесен вĕсем вĕллерен вĕçсе тухаççĕ, кĕрлеççĕ, кайран вара ӳкеççĕ те вилеççĕ. Хурт-хăмăрсем расна сасăпа кĕрленĕ тата лăпкă мар чухне, вĕсем мĕншĕн çавăн пек пулнин сăлтавне тупма тăрăшмалла. Выçă пурăнни, сивĕ, нӳрĕ пулни, вентиляци начар ĕçлени, нӳрлĕхе пула пыл йӳçни, чирсем, хурт-хăмăр ами вилни, шăшисем хускатни — çаксем тĕп сăлтавсем пулма пултараççĕ.

Хĕл каçнă вăхăтра хурт-хăмăрсене шăшисемпе йĕкехӳресем пысăк сиен кӳме пултараççĕ. Вĕсем час-часах хуртсем вĕçсе тухмалли шăтăксем витĕр вĕллесене кĕреççĕ, унта вĕсем пыла çиеççĕ, вараласçĕ, хăйсене валли йăвасем çавăраççĕ. Нумай чухне хурт-хăмăр çемьисем шăшисемпе йĕкехӳресем сиенленипе пĕтеççĕ. Çавăнпа шăшисемпе йĕкехӳресене хирĕç çине тăрса кĕрешмелле.

Выçă пурăнакан пыл хурчĕсем вĕллерен вĕçсе тухаççĕ. Çавăн пек çемьесене вĕллене рамăпа пыл е рама çине çиелтен марлĕпе шывпа йĕпетнĕ сахăр хурса памалла. Канди (пĕр пай ăшăтнă пыл тата тăватă пай çăнăх пек вĕтетнĕ сахăр) парсан та аван. Пысăк утарсенче канди нумай кирлĕ чухне ăна çапла хатĕрлеççĕ: пĕр пай шыв илсе ун çине икĕ пай сахăр е песок ярса хутшăнтарса вĕретеççĕ, вара сахăр сиропĕ пулать. Сироп пулма ерипен 20—25 минута хушши вĕретеççĕ. Çакăн пек 5 пай сироп çине пĕр пай пыл яраççĕ. Кун хыççăн ăна каллех 3—4 минута хушши вĕретеççĕ, вĕретнĕ чухне тăтăшах пăтратмалла.

Çакăн пек хатĕрленĕ кандине тимĕр савăт-сапа çине пушатаççĕ. Сивĕнме тытăнсан ăна пĕр еннелле пăтратса тăмалла. Сироп чуста пек пулсан канди лайăх пулса çитнĕ шутланать. Кандине 1,5—2 килограмм касса илсе таса марлĕпе чĕркемелле, ун хыççăн ăна пыл хурчĕсен чăмăркки айне, рама çине хурса памалла.

Сахăра е пыла шывпа хутшăнтарса пама юрамасть, çакă вăл пыл хурчĕсене пысăккăн сиенлеме пултарать.

Н. ЯКОВЛЕВ.

Европӑри тата Африкӑри вӑрҫӑ

(Вӑрҫӑ ӗҫӗсен дневникӗ)

Хӗвелтухӑҫ Африкӑра ҫапӑҫусем ытларах та ытларах хаярланса пыраҫҫӗ. Эритрейӑра, тесе каланӑ Англи сводкинче, Англи войскисем, де Голль генерал ертсе пыракан Франци войскисенчен подкреплени илнӗ хыҫҫӑн, сурҫӗр енчен Хӗрлӗ тинӗс хӗррипе малалла куҫса пыраҫҫӗ. Керен районӗнче Англи войскисем итальянецсен оборона позицийӗсене атакӑлама хатӗрленеҫҫӗ.

Вӑрҫӑ ӗҫӗсем пуринчен ытларах Итали Сомалийӗнче, Джуба юханшывӗ таврашӗнче активлӑн пулса пыраҫҫӗ, ҫак вырӑн вӑл Итали войскисемшӗн оборонӑн естественнӑй линийӗ шутланать. Рейтер агентствин корреспонденчӗ шутланӑ тӑрӑх, Джуба юханшывӗшӗн кӗрешнӗ ҫӗрте тӗп пункт укреплени туса ҫирӗплетнӗ Делиб текен пункт шутланать, мӗншӗн тесен ҫав пунктран паллӑ вырӑнта тӑракан икӗ ҫул каяҫҫӗ: пӗри — сурҫӗр еннелле, Джуба юханшывӗ тӑрӑх, тепри —сурҫӗр-хӗвелтухӑҫ еннелле — Могалишо (Итали Сомалийӗн столици) патнелле каяҫҫӗ. Кӑнтӑр-Африка войскисем, Джелибран сурҫӗр енче Джуба юханшывӗ урлӑ каҫса унтан кӑнтӑрти Джумбо текен пункта илнӗ, ҫапла майпа вӗсем Джелиб умне хӑрушлӑх кӑларса тӑратнӑ. Джуба юханшывӗн линине йышӑнсан, тесе ҫирӗплетет корреспондент, итальянецсен вара Могадишо патне ҫитиччен оборонӑн естественнӑй линийӗ урӑх юлмасть те. Хальхи вӑхӑтра Джуба юханшывӗн хӗвеланӑҫ хӗрринчи вырӑнӗсене Итали войскисенчен йӑлтах тасатнӑ; операцисем ҫав юханшывран хӗвелтухӑҫ енче сарӑлса пыраҫҫӗ.

Абиссинире, тесе пӗлтернӗ Англи сводкинче, Англи войскисем Годжам провинцинче кӑштах малалла кайнӑ, вӗсем Пегал текен пункта илнӗ. Хӗвелтухӑҫ Африкӑри пур фронтсенче те вӑрҫӑ вӑрҫакан икӗ ҫӗршывӑн авиацийӗ те активлӑн ӗҫленине палӑртаҫҫӗ.

Сурҫӗр Африкӑри фронтсенче вӑрҫӑ активлӑ пулман. Англин Ливири войскисем, тесе пӗлтерет Стефани агентстви, Сирт пуҫхирӗ урлӑ, тинӗс хӗррипе малалла кайма хӑтланнӑ, анчах вӗсене каялла хӑваласа янӑ. Англичансем, тесе каланӑ Итали сводкинче, Джарабуба оазисӗн укреплени туса ҫирӗплетнӗ районӗнче вӑйлӑ атака тунӑ, анчах вӗсен атакине сирсе янӑ. Куфра оазисӗн районӗнче авиаци ӗҫлени палӑрать. Итали самолечӗсем Англин пӗр ҫӗре пухӑнса тӑнӑ войскисем тата мотомеханизированнӑй колоннисем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Кунсӑр пуҫне, Германи авиацийӗ англичансен Ливири опорнӑй пункчӗсем ҫине пыра-пыра тапӑнать.

Вӑтаҫӗр тинӗсӗн хӗвелтухӑҫ пайӗнче Германи самолечӗсем Англи карапӗсене атакӑланӑ. Пӗр пысӑк карапа вӑйлӑн сиенленӗ. Англин Вӑтаҫӗр тинӗсӗнче ҫӳрекен подводнӑй лодкисем, тесе пӗлтерет Рейтер агентстви, итальянецсен груэсемпе ҫӳрекен темиҫе суднине путарнӑ.

Албани фронтӗнче ҫапӑҫусем вӑйлӑ пулса иртнӗ. Анчах, тесе пӗлтерет Югославири «Време» хаҫат, вӑрҫӑ вӑрҫакансен нихӑш енӗ те палӑрмалла ҫитӗнӳсемех тӑвайман. Центральнӑй фронтра, Тепеленӗ районӗнче тата Клисурӑран сурҫӗр енче, хаяр ҫапӑҫусем пулса иртнӗ. Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, февралӗн 23-мӗшӗнче грексем Шкумба тата Девол юханшывӗсен айлӑмӗсенче, Эльбасанран кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫ енче, вӑйлӑ наступлени тунӑ. Уйрӑмӑнах Поградец районӗнче калама ҫук хаяр ҫапӑҫусем пулса иртнӗ.

Вӑрҫӑ вӑрҫакан енсен авиацийӗ те чылай пысӑк активлӑхах кӑтартнӑ. Англипе Греци самолечӗсем, тесе пӗлтерет Югославири «Време» хаҫат, итальянецсен позицийӗсем ҫине, ҫавӑн пекех Тепелене районӗпе Клисурӑран сурҫӗр енче пӗр ҫӗре пухӑнса тӑнӑ войскӑсем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Кунсӑр пуҫне, Англи самолечӗсем Бератри складсемпе ҫар объекчӗсем тата Клисурӑпа Берат хушшинчи ҫул ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ.

Итали авиацийӗ, тесе каланӑ Итали ҫарӗн верховнӑй командованийӗн сводкинче, Греци войскисен ҫар объекчӗсемпе коммуникацийӗсем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Итали самолечӗсем Лесбос утравӗ ҫине те бомбӑсем пӑрахнӑ, вӑл утрав стратеги тӗлӗшӗнчен калама ҫук кирлӗ пункт тата суднӑсем тӑмалли паха пункт шутланать.

Англи фронтӗнче авиаци ӗҫӗ пырать. Февралӗн 23-мӗшӗнче тата февралӗн 24-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле, тесе пӗлтернӗ Германи командованийӗн сводкинче, Германи самолечӗсен соединенийӗсем Кӑнтӑр Англири ҫар объекчӗсем ҫине пырса тапӑннӑ. Гуллри портсен сооруженийӗсем тата Лондонри доксем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Германи подводнӑй лодкисем Англин таварсем илсе ҫӳрекен темиҫе пароходне путарнӑ. Февралӗн 23-мӗшӗнче Па-де-Кале проливӗ тӗлӗнче сывлӑшра Германипе Англи самолечӗсем хушшинче ҫапӑҫу пулса иртнӗ. Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Англин пролив хӗррисенче вырнаҫтарса лартнӑ зенитнӑй батарейисем Германи авиацийӗн хӑшпӗр отрячӗсене, вӗсем Англи сывлӑшне ҫитиччѐнех, каялла хӑваласа янӑ.

Англи самолечӗсем, тесе пӗлтерет Рейтер агентстви, Булоньри, Калери тата Брестри доксем ҫине пырса тапӑннӑ. Булоньре пушарсем тата вӑйлӑ взрывсем пулнине палӑртнӑ.

Февралӗн 24-мӗш. (ТАСС).

Англипе Германи хушшинчи вӑрҫӑ.

Германин «Мессершмитт» ятлӑ истребителӗ Англин «Спитфайр» йышши истребительне хӑваласа пырать.

ТАСС фото-ӳкерчӗкӗ.

Гитлер сӑмахӗ

БЕРЛИН, **февралӗн 24-мӗш.** (ТАСС). Германири информаци бюровӗ ҫапла пӗлтерет: паян Мюнхенра, национал-социалистла партине туса хунӑранпа 21 ҫул тултарнӑ ятпа пулнӑ пухура, рейхсканцлер Гитлер сӑмах тухса каланӑ.

Хӑйӗн сӑмахӗн пуҫламӗшӗнче Гитлер национал-социалистла парти пуҫланса кайнин историйӗ ҫинчен, унӑн аталанӑвӗнчи тӗп тапхӑрсем ҫинчен каланӑ.

Унтан Гитлер тӗнчери лару-тӑру проблемисем ҫине куҫнӑ. Германипе Итали хушшинчи отношенисем пирки Гитлер ҫапла каланӑ: икӗ государстви те никам ҫӗмӗрейми тачӑ туслӑхпа сыхӑнса тӑраҫҫӗ. Пӗриншӗн йывӑр килсе тухсан, тенӗ вӑл, ӑна тепри пулӑшу парать. Вӑхӑт пулнӑ, Италия противникӑн чылаях пысӑк вӑйӗсене тӑлласа тӑнӑ. Вӑл Англин нумай суднисене тытса чарнӑ, Англин нумай самолечӗсене, Британи колонийӗсенчи тата Сурҫӗр Африкӑри ҫӗр ҫинчи хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсене тӑлласа тӑнӑ.

Англие хирӗҫ пыракан вӑрҫӑ ӗҫӗсем малалла мӗнле сарӑлса пырасси ҫинчен Гитлер ҫапла каланӑ: пирӗн тинӗс ҫинчи кӗрешӳ халӗ кӑна пуҫланма пултарать. Малтан эпир подводнӑй лодкӑсем валли ҫӗнӗ командӑсем вӗрентсе хатӗрлесшӗн пултӑмӑр, халӗ вӗсене ӗҫе кӗртетпӗр. Вӗсем хӑйсен ӗҫӗсене халех пуҫласа ярӗҫ, ун пирки иккӗленмелли ҫук. Икӗ сехет каярах тинӗс-ҫар флочӗн верховнӑй командованийӗ ҫапла пӗлтерчӗ: юлашки икӗ кун хушшинче пирӗн карапсемпе подводнӑй лодкӑсем противник суднисене 215.000 тонна чухлӗ путарнӑ. Анчах та мартпа апрель уйӑхӗнчен пуҫласа ҫав господасен йӑлтах урӑхла япаласене кӗтсе илме хатӗрленес пулать. Ун чухне вӗсем эпир хӗле сывӑрса ирттернипе сывӑрса ирттерменнине, вӑхӑтпа кам лайӑхрах усӑ курнине чухласа илӗҫ. Англичансем континентра кирек ӑҫта пырса тухсан та, эпир ҫийӗнчех вӗсене хирӗҫ тухӑпӑр. Татӑклӑ сехет ҫитиччен Англи карапӗсем кирек ӑҫта пырса тухсан та, вӗсене хирӗҫ пирӗн подводнӑй лодкӑсем ҫапӑҫӗҫ.

Унтан Гитлер ҫапла каланӑ: эпир нихӑҫан та мартӑн 1-мӗшӗнче, е июнӗн 15-мӗшӗнче, е сентябрӗн 7-мӗшӗнче ҫав-ҫав ӗҫсем пулмалла тесе тӗллев лартман. Ӑна пирӗн тӑшмансен журналисчӗсем кӑна пӗлеҫҫӗ. Вӑрҫӑ вӑхӑтӗнче Германия поражени тӳсесси ҫинчен вӗсем пӗр хут ҫеҫ мар каланӑ. Кӗркунне вӗсем ҫапла каларӗҫ: хальхи вӑхӑтра войскӑсем антарса хӑварма сан, ӗҫсем йӑлтах лайӑх пулаҫҫӗ, 1941 ҫулти ҫуркунне Англия континент ҫине наступлени тума пуҫлать, терӗҫ.

Эпӗ Англин ҫак наступленине халӗ те кӗтетӗп-ха. Ӑна вӗсем урӑх вырӑна куҫарчӗҫ. Вӗсене ӑҫта тупӑпӑр, ҫавӑнта ҫӗмӗрес пулать. Вӗсем кирек хӑш еннелле кайсан та, эпир вӗсене тупатпӑрах. Эпир вӗсене ӑҫта майлӑрах, ҫавӑнта пыра-пыра ҫапӑпӑр.

Туса ирттернӗ ӗҫсене пула, тенӗ Гитлер, Германи ҫарӗн организацилӗхӗпе вооруженийӗ чылаях вӑйланчӗ, 1918 ҫул урӑх нихӑҫан та пулас ҫук.

Пирӗн умра кӗрешӳн ҫӗнӗ ҫулталӑкӗ тӑрать, тенӗ Гитлер юлашкинчен. Эпир пӗлетпӗр, ҫак ҫулталӑк аслӑ ӗҫсене татса парӗ, эпир малашлӑх ҫине шанчӑклӑн пӑхатпӑр.

Муссолини сӑмахӗ

РИМ, февралӗн 24-мӗш. (ТАСС). Ӗнер Римра, чернорубашечниксен пухӑвӗнче, Муссолини сӑмах тухса каланӑ. Италия, тенӗ Муссолини, ултӑ ҫул хушши, урӑхла каласан, 1935 ҫул пуҫламӗшӗнчен тытӑнса, вӑрҫӑ состоянийӗнче тӑрать. 1939 ҫулти сентябрь уйӑхӗнче пуҫланнӑ вӑрҫӑ сарӑлса кайиччен Италия икӗ вӑрҫӑ ирттерчӗ, ҫав вӑрҫӑсене пайтах вӑй хума тивнӗ. 1939 ҫулти вӑрҫӑ пуҫланнӑ вӑхӑтра Италия вӑрҫа хутшӑнма хатӗр пулман, ҫавӑнпа та вӑл 1940 ҫулти июль уйӑхӗнче кӑна вӑрҫма пуҫларӗ. Анчах та, тенӗ Муссолини, эпир хамӑр йӑлтах хатӗрленсе ҫитесси кӗтме пултараймарӑмӑр, мӗншӗн тесен, «пире истори пыртан ярса тытрӗ».

Италия хӑй вӑрҫа хутшӑннипе противникӑн питех те пысӑк вӑйӗсене тӑлласа лартни ҫине кӑтартса парса, Муссолини Ливи плацдармне чылай ҫулсем хушши хатӗрлесе пыни ҫинчен тӗплӗн каланӑ. Фашизм ҫӗнтерсе илнӗ Ливия, тенӗ Муссолини, яланах стратеги тӗлӗшӗнчен паха пункт шутланнӑ. 1937 ҫулти октябрӗн 1-мӗшӗпе 1941 ҫулти январӗн 31-мӗш хушшинче Ливине 14.000 офицер тата 396.000 ытла салтак янӑ. Унта икӗ ҫар — 5-мӗшпе 10-мӗш ҫарсем—туса хунӑ. 10-мӗш ҫарта 10 дивизи пулнӑ. Ливине тӗрлӗ йышши 1.929 ҫӗнӗ оруди, 15.306 пулемет, 11 миллион артиллери снарячӗ, 1 миллиард ытла патрон, 127.000 тонна инженернӑй пурлӑх, 27.000 тонна обмундировани, 759 танк, механизированнӑй единицӑсем 9.584 единица, моторизованнӑй единицӑсем 4.809 единица янӑ. Ҫак цифрӑсем ӗнтӗ унта эпир тӗплӗн хатӗрленнине кӑтартса параҫҫӗ. Хӗвелтухӑҫ Африка ҫинчен те ҫаках калама пулать. Анчах та, тенӗ Муссолини, Англия Египетра 15 дивизи, питех те нумай танксем пухса тӑратнӑ, ҫавӑнпа та декабрӗн 9-мӗшӗнче пуҫланнӑ ҫапӑҫусем хыҫҫӑн пирӗнтен темиҫе кун маларах ӗлкӗрсе, противник Бенгазине туртса илчӗ. Противник ҫапӑҫура ҫиеле тухрӗ, ҫак факта йышӑнманни е пӗчӗклетсе кӑтартни—икӗпитленнипе пӗрлех пулнӑ пулӗччӗ, тенӗ Муссолини. Ливири 10-мӗш ҫара, унӑн мӗнпур ҫыннисене тата орудийӗсене пӗтӗмӗшпе пекех противник хӑйӗн аллине ҫавӑрса илнӗ. Авиацин 5-мӗш эскадрине пӗтӗмӗшпе пекех пӗтерсе тӑкнӑ.

Великобританин континетри юлашки тӗрекӗ, тенӗ Муссолини, Греция пулса тӑрать, ҫакӑ вӑл — Англи гарантийӗсене пӑрахман пӗртен-пӗр ҫӗршыв, ҫавӑнпа та ӑна вӗрентмелле пулнӑ. Муссолини Греци ҫарӗ Албанире пысӑк ҫухатусем туни ҫинчен, ҫавӑн пекех англичансем хӑйсен Киренаикӑри ҫухатӑвӗсене чылай пӗчӗклетсе кӑтартни ҫинчен каланӑ. Таранторан пуҫласа вӑрҫӑ событийӗсем Италие хирӗҫ пычӗҫ, тенӗ Муссолини. Унтан вӑл ҫапла каланӑ: чӑнах та нумай вӑхӑт хушши ҫине тӑрса ҫапӑҫма тивет, кирек мӗн пулас пулсан та, тӗнӗл держависем ҫӗнтереҫҫех, Италия вӗсне ҫитиех Германипе пӗрле кӗрешӗ. Италия миллион салтакӑн, 1.500—2.000 самолетӑн, ҫавӑн пекех нумай тупӑсен, 500.000 тонна водоизмещениллӗ ҫар карапӗсен атакисене чӑтса тӑнине нимӗҫсем пӗлеҫҫӗ. Вӑтаҫӗр тинӗсӗ ҫинче вӑрҫӑна Германин хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсем хутшӑннине паллӑ туса, Муссолини Германи салтакӗсен Сицилипе Ливири ӗҫӗсемпе кӑмӑллӑ пулни ҫинчен каланӑ. Малалла Муссолини тӗнӗл держависем ҫӗнтерессине шанса тӑни ҫинчен каланӑ. Хальхи вӑхӑтра 2 миллион салтак тытса тӑракан Италия пӗр ҫулталӑк хушшинче хӑйӗн ҫарне 4 миллион салтака ҫити ӳстерме пултарать, тенӗ Муссолини, Итали союзникӗн — Германин ҫар хӑвачӗ ҫинчен, Англи умӗнче тӑракан йывӑрлӑхсем ҫинчен уйрӑмӑнах тӗплӗн каланӑ.

Англире ҫимӗҫсем ҫитмеҫҫӗ

ЛОНДОН, февралӗн 22-мӗш. (ТАСС). Англири хаҫатсем ҫимӗҫсем ҫитменни ҫинчен нумай ҫыраҫҫӗ. «Дейли геральд» хаҫат, сӑмахран, ҫапла ҫырать: ҫӗршыври нумай районсенчи халӑхсем норма тӑрӑх паман продуктсем ҫитменнишӗн хыттӑн тарӑхаҫҫӗ. Хаҫат ҫырнӑ тӑрӑх, норма тӑрӑх паман продуктсене Англире тӗрӗс мар валеҫсе тухнӑ. Ҫавна пула хӑшпӗр районсенче вӑл продуктсем ытлашшипех пур, ытти районсенче вара вӗсене илме ҫук.

«Ньюс кроникл» хаҫат хӑйӗн умстатьинче продуктсене нормӑпа парассин хальхи вӑхӑтри системине критиклет, вӑл ҫапла кӑтартса парать: хальхи вӑхӑтра ҫак система пуринчен ытларах чухӑн пурӑнакансене хыттӑн пырса тивет. Хаҫат: влаҫсем бекон хакне ӳстерессине хирӗҫ правительство тунӑ субсидие пӑрахӑҫа кӑлармашутлаҫҫӗ, тесе кӑтартса парать. Ҫак субсидие пӑрахӑҫа кӑларсан, бекон тумалли хак пӗр кӗренке пуҫне 2 ценс чухлӗ ӳсет. Ун пек пулсан вара чухӑнтарах пурӑнакан нумай пин ҫемьесемшӗн бекон йывӑр япала пулса тӑрать. Нумаях пулмасть туса ирттернӗ тӗрӗслӳ ҫакна кӑтартса панӑ: чухӑн пурӑнакан ҫемьесенчен 40 проценчӗ халех ӗнтӗ хӑйсен бекон нормипе пӗтӗмӗшпе усӑ кураймаҫҫӗ.

Театр самодеятельноҫӗн хулари смотрӗ

Иккӗмӗш кун

Шупашкарти колхозник ҫурчӗн залӗнче чӑвашла постановка пулчӗ: политпросвет шкулӗн драмкружокӗ (руководителӗ артист М. Ф. Яковлев) Ф. П. Павловӑн «Ялта» драмине лартса парчӗ. Пӗтӗмӗшпе илсен, спектакль ӑнаҫлӑн иртрӗ темелле, куракансем ӑна лайӑх йышӑнчӗҫ. Выляканнсем хӑйсен ролӗсене пурте суфлерсӑрах илсе пычӗҫ, анчах чӗрене хумхантармаллах, пурнӑҫри пек ӗненмеллех выляймарӗҫ. Артистсенчен нумайӗшӗ, калаҫнӑ чух, пӗрмаях аллисене сулкалаҫҫӗ, е сыхса лартнӑ пек нимӗн тума пӗлмесӗр тӑраҫҫӗ. Сӑмахран, Елюкпа (Иванова) Ванюк (Васильев) юрату ҫинчен калаҫнӑ чух, питӗ сыпӑҫусӑр хусканусем тӑваҫҫӗ, вӗсем пӗрне-пӗри юратнине пӗрре те ӗненмелле мар. Ҫталан рольне вылякан Александров та кулакӑн ӑпшиккине лайӑх уҫса параймарӗ. Йӑскар рольне Ефимова юлташ аванах вылять темелле, анчах калаҫнӑ хушӑра тӑрсан-тӑрсан куракансем ҫине пӑхса илни, алӑсемпе ытларах хӑлаҫланни ун вӑййин пахалӑхне чакарать. Пӑрчкан рольне Арсентьева юлташ малтанхи пайра пурнӑҫри пекех ӗненмелле выляре, анчах юлашки пайсенче Пӑрчкан сӑн-сӑпачӗ палӑрми пулчӗ. Иванов—Паллян рольне, Матвеев — Муҫҫа рольне малтан пуҫласа вӗҫне ҫитиччѐнех тикӗс илсе пычӗҫ.

Выляканнсем, пуринчен ытла, туй картинине лайӑх кӑтартса пачӗҫ.

Калас пулать, драмкружока шкул дирекцийӗ те, Халӑх пултарулӑх ҫурчӗ те ҫителӗклӗ таран пулӑшман. Спена хатӗр маррипе спектакль 45 минута кая юлса пуҫланчӗ. Декораци вырӑнне сӗтел-пукансем ҫеҫ тӑратса, вӗсене одеялсемпе карса пӗтерни—постановкӑн пахалӑхне нумай чакарчӗ. Кун пек ҫитменлӗхсем тӑрӑшса ӗҫлекен драмкружок членӗсен кӑмӑлне хуҫма ҫеҫ пултараҫҫӗ.

Политпросвет шкулӗнче вӗренекенсем малашне хӑйсем те клубсенче, вулав ҫурчӗсенче ӗҫлеме пуҫласан, театр самодеятельноҫне ертсе пыракансем пулмалла. Ҫавӑнпа та вӗсен хальхи, вӗреннӗ чухнехи пуҫаруне пысӑккӑн хаклас пулать тата вӗсене ҫак ӗҫе ӑнаҫлӑн илсе пыма пулӑшас пулать.

Чӑвашла постановкӑсем пӗтӗм смотр программинче пурӗ те иккӗ ҫеҫ. Чӑваш республикин столицинче чӑваш драмкружокӗсем вуншарӑн шутланмалла, вӗсем хӑйсен ӗҫӗпе пӗтӗм республикӑри драмкружоксене лайӑх пример кӑтартса тӑмалла.

А. К.

◆

Чӑваш АССР Совнаркомӗнче

Чӑваш АССР Совнаркомӗ ҫуркуннехи вӑхӑтра шыв тулнипе кӗрешме чрезвычайнӑй тройка тунӑ. Унӑн составне ҫак юлташсем кӗреҫҫӗ: Совнарком председателӗн заместителӗ В. Г. Григорьев (тройка председателӗ), коммуналлӑ хуҫалӑх наркомӗ И. В. Новиков тата рабочисемпе хресченсен милицин управлени начальникӗ С. М. Андреев юлташсем.

Ӗҫсынни депутачӗсен район тата хула Совечӗсен исполкомӗсене пурне те ҫавӑн пек тройкӑсем тума хушнӑ. Вӑл тройкӑсене исполком председателӗсен ертсе пымалла.

„Чакка" пьесӑна радиопа параҫҫӗ

Март уйӑхӗн пуҫламӗшӗнче «Хӗнхур айӗнче», «Вӑрҫӑ кунӗсем», «Шурӑмпуҫ килсен» ятлӑ произведенисен авторӗ чӑваш халӑх поэчӗ Семен Васильевич Эльгер литературӑра ӗҫлеме пуҫлани 20 ҫул тултарать. Ҫак кун тӗлне Чӑваш радиокомитетӑн литературӑпа драма-редакцийӗ Эльгерӗн «Хӗнхур айӗнче» поэми тӑрӑх Ф. Трофимов ҫырнӑ «Чакка» ятлӑ радиопьесӑна хатӗрлесе ҫитернӗ. Ӑна радиопа февралӗн 28-мӗшӗнче Мускав вӑхӑчӗпе 21 сехет те 5 минутӑра параҫҫӗ. «Хӗнхур айӗнче» поэма тӑрӑх тата радиокомпозици хатӗрлесе ҫитернӗ. Ӑна Пралек хатӗрленӗ.

В. ЮМАНКА.

Стена хаҫачӗсен смотрӗ

Кӑҫалхи февральпе март уйӑхӗсенче СВБ Центральнӑй Совечӗ турӑсӑрсен стена хаҫачӗсен смотрне ирттерет.

Смотрта мала тухакан стена хаҫачӗсем валли премисем уйӑрнӑ: пӗрремӗш преми—иккӗ—100-шер тенкӗ; иккӗмӗш преми—виҫҫӗ—70-шер тенкӗ; виҫҫӗмӗш преми—пиллӗк—50-шар тенкӗ.

Ҫак премисене тӗне хирӗҫ пропагандӑна тӑтӑшах туса пыракан стена хаҫачӗсем илме пултараҫҫӗ.

Смотра хутшӑнма тивӗҫлӗ стена хаҫачӗсене мартӑн 20-мӗшӗнчен кая юлмасӑр СВБ Чӑваш Советне тӑратмалла.

М. СИМАКОВ.

СВБ Чӑваш Совечӗн инструкторӗ.

◆

Заемӑн черетлӗ тиражӗ

МУСКАВ. Виҫҫӗмӗш пятилетка (иккӗмӗш ҫулти кӑларӑм) заемӗн хӑшпӗр подписчикӗсем хӑйсен облигацийӗсене халӗ те илмен-ха. Перекет кассисене ҫав облигацисене 1941 ҫулти июлӗн 1-мӗшчен подписчиксене пама ирӗк панӑ. Подписчиксем вӗсене перекет кассисенчен хӑйсем пырса е почта урлӑ ыйтса илме пултараҫҫӗ.

Ҫак заемӑн черетлӗ тиражӗ мартӑн 8—9-мӗшсенче Вологда хулинче пулать.

ПӖЧӖК ФЕЛЬЕТОН

Ответлисене ответ тыттараҫҫӗ...

Йӑнтӑрчри «Пламя» колхоз правленинче ӗҫлекенсемшӗн кӗтмен ҫӗртен пӗр инкек пырса тухнӑ. Вӗсем пурте ӗҫе пӑрахсах пӗр пӗчӗк хут таткине вулама тытӑннӑ. «Предупреждаю», «суд», «к ответственности» сӑмахсемсӗр пуҫне ыттине никам та ӑнланаймаи. Вуланӑ, ҫынсене вулаттарнӑ, тин ҫеҫ пырса ҫитнӗ ӗҫлӗ хутра мӗн ҫинчен сӑмах пынине пӗри те татса параймаи.

— Ӗлӗкхи вулӑсри писарьсем пек ҫырнӑ,—тенӗ пӗр колхозник.

— Ытла «официально» чӗлхепе ҫырнӑ!

— «Про вашего колхоза» тенӗ-ха кунта?

— Ҫапла ҫав, сирӗн колхоза суда паратӑп, тенӗ.

— Мӗншӗн?

— Темшӗн!

— Ҫӗрӗпе ларсан та эпир ку хутра мӗн каласшӑн пулнине ӑнланас ҫук, Шупашкара ярас, вӗсенчен ыйтса пӗлес, — тенӗ колхоз счетоводӗ.

— Пирӗн колхоз правленинче ӗҫлекенсем ку отношенине ӑнланаймаҫҫӗ. Аван мар пулсан та, сиртен ыйтса пӗлес терӗмӗр, тесе ҫырчӗ счетовод Шупашкара ямалли хутне.

— Камран? — терӗ председатель.

— Редакцирен.

Килӗшрӗҫ.

Тепӗр ик-виҫ кунран ҫав ӗҫлӗ хут Канашри «Заготзерно» конторин секретарӗ умӗнчен иртсе Шупашкаралла вӗҫтерчӗ. Секретарь ӑна-кӑна нимӗн те шухӑшламан. Вӑл «еще раз обяснение» кӗтсе ларнӑ.

Кӗскен каласан, вӑл хутӑн историйӗ ҫапла: ӑна февралӗн 9-мӗшӗнче ҫырнӑ, ҫыраканӗ — Канашри «Заготзерно» конторин секретарӗ Баденов. Хут содержанийӗ ҫакӑн пек:

«Янтиковск. р—н Колхоз им. (Пламя) Ч.А.С.С.Р. гор. Канаш «Зеготзерно»

Присем Вас предупреждаю что, ВАШ колхоз им. Пламя начал ломать амбар т. е. Ваши члены колхозы, который у Вас хранялся фураж на этом амбаре, а последствие Вам оказалось не нужным если будет ешо раз обяснение про Вашего к/за то буду ответственном лицам передать материал в народной Суд для привлечение ответственникам к ответственности.

Секретарь (Баденов)».

Чӑнах та ӑнланмалла мар имӗш. Тем ҫинчен каласшӑн пулнӑ секретарь. «Ответлисене ответ тыттаратӑп» тет. Секретарь хӑй ҫырнине хӑй те ӑнланмасть пулӗ. Эпир те ӑнланмастпӑр.

Ҫакна ҫеҫ каламалла: Канашри «Заготзерно» пунктӗнче Баденовран ответлӑрах ҫынсем пур теҫҫӗ. Ҫав ответлисем ответсӑррисене ответ тыттарасса тата «Пламя» колхоз правленине янӑ ӗҫлӗ хут ҫинчен ӑнлантарса парасса шанатпӑр.

М.Митрофанов.

◆

Вӑрман хатӗрлевӗ ҫӳрӗккӗн пырать

ХӖРЛӖ ЧУТАЙ, февралӗн 24-мӗш. **(Телефонпа).** Районра вӑрман хатӗрлес ӗҫ ҫӳрӗккӗн пырать. Паянхи куна район касса хатӗрлес тӗлӗшпе 1-мӗш квартал планне 35,8 процент, турттарса кӑларас тата кирлӗ пунктсем патне турттарса тухас енӗпе 18,1 процент ҫеҫ тултарнӑ. Вӑрман хатӗрлевӗнче «Красное знамя», «Красные Четаи» тата Молотов ячӗпе тӑракан колхозсем уйрӑмах начар ӗҫлеҫҫӗ, ку колхозсем квартал планне 0,6—4,9 процент кӑна пурнӑҫа кӗртнӗ. Колхозсен руководителӗсем колхозниксене вӑрман хатӗрлеме мобилизацилемеҫҫӗ.

Районра вӑрман хатӗрлес ӗҫре малта пыракан колхозсем те пур. Акӑ «Профинтерн» колхоз квартал планне 136,5 процент тултарнӑ, Ҫавӑн пекех «Свет», Буденный ячӗпе тӑракан т. ыт. колхозсем те аван ӗҫлеҫҫӗ.

Кая юлса пыракан колхозсен малта пыракансен опычӗпе усӑ курса, 1-мӗш квартал планне часлӑн пурнӑҫа кӗртмелле.

П. ТИХОНОВ.

Ҫуркуннехи уйхир ӗҫӗсем

СТАЛИНАБАД. Таджикистанра ҫуркуннехи уйхир ӗҫӗсем сарӑлса пыраҫҫӗ. Ҫӗрмамӑк акма 10.000 гектар сухаланӑ. 20.000 гектар ҫине пучахлӑ культурӑсем акнӑ. Инҫетри Гармски районра ӑшӑ ҫанталӑк пуҫланнӑ. Памирти колхозниксем ҫуракине хӗрӳллӗн хатӗрленеҫҫӗ.

ЗАПОРОЖЬЕ. Облаҫӑн кӑнтӑр енчи районӗсенче хӗвеллӗ ӑшӑ ҫанталӑк тӑрать. Акимовски районри колхозниксем уя тухнӑ. Сухаҫсем нормӑсене ирттерсе тултарса пыраҫҫӗ.

Трахомӑран 185 ҫынна сыватнӑ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Кудемер ялӗнчи трахсестра М. Павлова 6 ҫул хушши ӗҫлет. Вӑл хӑйӗн ӗҫне юратса туса пырать. Трахомӑпа чирлисене ӑшшӑн йышӑнать, вӗсене тивӗҫлӗ пулӑшу парать. Ҫакӑн пек тӑрӑшса ӗҫленипе вӑл 185 ҫынна трахомӑран сыватнӑ.

Павлова обществӑллӑ пурнӑҫа та активлӑн хутшӑнса ӗҫлет. Халӗ вӑл ГСО кружокне ертсе пырать. Унта 50 ҫын вӗренеҫҫӗ. Занятисем йӗркеллӗ пулса иртеҫҫӗ.

М. Орлов.

СУД

Заем укҫине тивӗҫсӗр салатнӑшӑн

Чӑвашсен Академи театрӗнче бухгалтер пулса ӗҫлекен Матешов рабочисемпе служащисенчен кашни уйӑхрах заем укҫи тытса пынӑ. Анчах вӑл укҫана Матешов перекет кассине вӑхӑтра куҫарас вырӑнне яланах урӑх ҫӗре, тивӗҫсӗр салатса пӗтернӗ. Ҫапла майпа вӑл пурӗ 3.927 тенкӗ те 81 пус салатса янӑ.

Шупашкар хулинчи 3-мӗш участокри халӑх сучӗ ҫак ӗҫе пӑхса тухса Матешова хӑй ӗҫлекен вырӑнтах пӗр ҫулталӑк хушши ирӗксӗр ӗҫлеттермелле, ӗҫ укҫинчен 25 процент тытса юлмалла турӗ.

В. Б.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

Шурча ялсоветӗнчи Шуркасси ялӗнчен (Ишлей р.) январӗн 21-мӗшӗнче 4 ҫулти, хура ҫуна кӳлнӗ лаша ҫухалчӗ, тӗсӗ—турӑ.

Алино ялсоветӗнчи (Ишлей р.) „20 лет Чувашии" колхоз правленине пӗлтерме ыйтатпӑр.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС

Канашской промартели „Швейник" на 1-I—41 года системы Чувашшвейпромсоюза (в. т. р.)

АКТИВ

Наименование статей баланса	Сумма	
	На 1-ое января 1940 г.	На 1-ое января 1941 г.
Основные средства (за исключением износа) . . .	64,7	92,6
Взносы, отчисления и друг. отвлеченные средства .	26,3	86,9
Расходы за счет спецфонда	0,5	0,5
Расчеты с балансом капиталовложении	—	3,1
Всего по разделу А .	91,5	183,1
Предметы, не относимые к основным средствам . .	1,7	6,9
Сырье и материалы . . .	34,6	62,0
Готовая продукция и товары	18,4	23,7
Полуфабрикаты своего производства	2,5	—
Товары отгруженные и выпол. работы	12,1	—
Денежные средства	1,0	0,3
Расчеты (дебиторы) . . .	10,2	1,4
Итого по разделу Б.	80,5	94,3
БАЛАНС .	172,0	277,4

ПАССИВ

Наименование статей баланса	Сумма	
	На 1-ое января 1940 г.	На 1-ое января 1941 г.
Фонды и резервы	16,5	44,8
Долгосрочные кредиты . .	39,8	75,9
Расчеты (кредиторы) . . .	55,7	53,2
Прибыли	60,0	103,5
БАЛАНС .	172,0	277,4

Счет прибылей и убытков (тыс. руб.)

Расходы и убытки	На 1/I 40 г.	На 1/I 41 г.	Доходы и прибыли	На 1/I 40 г.	На 1/I 41 г.
Убытки за истечением исковой давности	—	0,1	Доходы от реализации . .	60,0	105,6
Убытки по начетам, по растратам и хищениям .	—	2,8	Доходы от списания задолженности за истечением сроков исковой давности	—	—
ИТОГО .	—	2,9			
Чистая прибыль отч. года .	60,0	103,5			
БАЛАНС .	60,0	106,4	БАЛАНС .	60,0	106,4

Председатель правления **М. Онучкин.**

Главный бухгалтер **Г. Плотников.**

Настоящий баланс рассмотрен и утвержден балансовой комиссией при Чувашшвейпромсоюзе от 31/I—1941 г., протокол № 8. и к опубликованию разрешено.

Председатель балансовой комиссии **Климов.**

Секретарь **Потянов.**

Редакци адресӗ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. **Телефонсем:** редакторӑн—0—67, редактор заместителӗн—3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн—0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн —2—30, «Ӗҫхӗрарӑмӗ» журналӑн — 6—23, «Ленин ҫулӗпе» журнал — 0—85, издательство заведующийӗн—5—38, конторӑн—0—23.

НТ 2676.

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 146. Ф. Б. 58×84 п. л.